ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
SPOR EĞİTİMİ PROGRAMI

EBEVEYNLERİN DERS DIŞI SPORTİF ETKİNLİKLERE OLAN BAKIŞ AÇILARININ BELİRLENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DURUKAN DURMUŞ

ANKARA
KASIM, 2020

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
1946

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
SPOR EĞİTİMİ PROGRAMI

EBEVEYNLERİN DERS DIŞI SPORTİF ETKİNLİKLERE OLAN BAKIŞ AÇILARININ BELİRLENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DURUKAN DURMUŞ

DANIŞMAN: PROF. DR. SEMİYHA TUNCEL

ANKARA
KASIM, 2020

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgileri akademik yazım kurallarına uygun biçimde raporlaştırdığımı ve bunları etik ilkelere (atıfta bulunulan tüm yapıtlara kaynaklarda yer verilmesi, tezde kullanılan bilgi ve belgelere resmi yollarla ulaşılması ve bunların aslı bozulmadan kullanılması vb.) uygun olarak elde ettiğimi ve sunduğumu bildiririm.

Durukan DURMUŞ

ÖZET

EBEVEYNLERİN DERS DIŞI SPORTİF ETKİNLİKLERE OLAN BAKIŞ AÇILARININ BELİRLENMESİ

DURMUŞ, Durukan
Yüksek Lisans Tezi, Beden Eğitimi ve SporAnabilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. SemiyhaTUNCEL
Kasım, 2020, ix + 64 sayfa

Bu araştırmada, ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumları incelenmiştir. Ebeveynlerin bu etkinliklere yönelik tutumlarının yönü (olumlu ya da olumsuz) çocuklarının bu etkinliklere katılımları ve devamlılıkları açısından önem taşımaktadır. Araştırma betimsel bir çalışmadır ve betimsel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Ülke genelinde kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen, çocuklarını ders dışı sportif etkinlik olarak tenis branşına yönlendiren 292 ebeveyn gönüllülük esas alınarak çalışmaya dâhil edilmiştir. Veri toplama aracı olarak, Yılmaz ve Güven (2015) tarafından geliştirilen "Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 21 istatistik paket programı kullanılmıştır. Anket verilerinin çözümlenmesi evresinde istatistiksel yöntem olarak t-testi, ANOVA ve Pearson Korelasyon testi kullanılmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde ebeveyn tutumlarının; yaş, öğrenim durumu, gelir durumu, spor yapma durumu, çocukların öğrenim durumu ve okul türü değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar içerdiği saptanmıştır. Sonuç olarak ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Ders dışı sportif etkinlikler, ebeveyn, tutum

ABSTRACT

DETERMINATION OF PARENTS' PERSPECTIVE TOWARDS EXTRACURRICULAR SPORT ACTIVITIES

DURMUŞ, Durukan

Master Thesis, Department of Physical Education and Sports

Supervisor: Prof. Dr. SemiyhaTUNCEL

November 2020, ix + 64 pages

In this research, the attitudes of parents towards extracurricular sport activities were investigated. The attitudes of parents towards these activities (positive or negative) are very important in terms of supporting the attendance and continuity of children to these activities. The research is a descriptive study and a general survey model is used as a descriptive research method. Selected by convenience sampling method across the country, 292 parents who send their children to tennis as a extracurricular sport activity voluntarily included. As a data collection tool, "Parent Attitude Scale towards Extracurricular Sport Activities" developed by Yılmaz and Güven (2015) were used. SPSS 21 statistic package program was used for data analysis. In the analysis of survey data from the quantitative phase of the research, t-test, analysis of variance (ANOVA), and Pearson's correlation test were used as statistical methods. When the findings of the study were examined, it has been determined that; there are statistically significant differences in these attitudes of parent's according to the variables of age, education level, income level, sports status, educational status of children and school type. In conclusion it has been determined that the attitude level of the parents towards extracurricular sports activities were high.

Key Words: Extracurricular sport activities, attitude, parents

ÖNSÖZ

Sportif etkinliklerin çocukların bedensel gelişimlerini desteklemenin yanında sosyalleşmeleri bağlamında da önemli olduğu bilinci toplumlarda giderek daha güçlü şekilde yerleşmektedir. Söz konusu, çocukların sosyalleşme süreci ve bu süreci besleyen dinamikler olduğunda, ebeveynlerin bu süreçteki baskın rolü yadsınamaz. Ülkemizde özellikle son dönemde sportif etkinliklere olan katılım ciddi oranda artmaya başlamış, gerek sporcu gerekse rekreatif amaçlı birçok katılımcı bulan sportif etkinlikler her geçen gün artan yeni tesislerle birlikte insanların hayatında kalıcı yer tutmaya başlamıştır. Ayrıca ülkemizde organize edilen büyük sayılabilecek ölçekte ödüllü spor organizasyonları ile birlikte ünlü oyuncular da ülkemize gelmekte ve sporun halka tanıtımı ile beraber ülke tanıtımına da böylece katkı sağlanmaktadır. Herkesin hayallerini kurduğu, büyük organizasyonlara dahil olarak insanlar tarafından tanınan bir sporcu olabilme düşüncesi sporcular ve ebeveynleri için büyük bir motivasyon kaynağıdır. Sporun ekonomik ve sosyal olarak ilerlemenin temel öğesi olan insan gücünün, moral ve fiziki anlamda geliştirilmesinde mühim bir araç olduğu kayıtsız şartsız kabul edilmektedir. Spor bireyin kendini gerçekleştirebilmesine olanak sağlamaktadır. Çocukların yetişmesinde başlatıcı ve destekleyici unsur olarak en önemli faktör olan ebeveynlerin spora olan bakış açılarını anlayabilmek ileriye dair bize ışık tutacaktır.

Bu çalışma sırasında her türlü yardımlarını esirgemeyen Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Semiyha Tuncel'e minnettarım. Ayrıca her zaman bana yol gösteren değerli Prof. Dr. İnci Basa'ya, bu süreçte her zaman yanımda olan aileme ve tüm antrenör arkadaşlarıma sonsuz teşekkürler.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ ... iii
ÖZET ... iiv
ABSTRACT ... v
ÖNSÖZ ... vi
İÇİNDEKİLER ... viii
TABLOLAR DİZİNİ ... iix
BÖLÜM 1 ... 1
GİRİŞ ... 1
Problem ... 1
Amaç ... 6
Önem ... 7
Sayıltılar ... 9
Sınırlılıklar ... 9
Tanımlar ... 9
BÖLÜM 2 ... 11
GENEL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR ... 11
Spor ve Toplumsal Yaşam ... 11
Spor Bağlamında Tutum ... 14
Tutumun Oluşması ... 16
Ailenin Etkisi ... 16
Çevrenin Etkisi ... 17
Bireysel Deneyim ... 18
Ders Dışı Etkinlik ... 18
Ders Dışı Etkinliklerin Amacı ve Önemi ... 20
Ders Dışı Sportif Etkinlikler ... 21
Ders Dışı Sportif Etkinliklere Katılımda Aile Faktörü ... 22
İlgili Araştırmalar ... 24
Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar ... 25
Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar ... 26
BÖLÜM 3 ... 29
YÖNTEM ... 29
Araştırmanın Modeli ... 29
Çalışma Grubu ... 29
Verilerin Toplanması ... 30
Verileri Toplama Aracı ... 31
Verilerin Çözümlenmesi ... 31
BÖLÜM 4 ... 32
BULGULAR VE YORUMLAR ... 32
BÖLÜM 5 ... 40
SONUÇLAR VE ÖNERİLER ... 40
Sonuçlar ... 40

Öneriler 47
KAYNAKLAR 48
EKLER 57
EK 1. Ek Ölçek Kullanım İzni 57
EK 2. Ek Kişisel Bilgi Formu 58
EK 3. Ek Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği 61
EK 4. Etik Kurul Onayı 62
BENZERLİK BİLDİRİMİ 63
ÖZGEÇMİŞ 64

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo **Sayfa**

Tablo 1. Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Özellikler 30
Tablo 2. Ebeveynlerin Ders Dışı Sportif Etkinliklere İlişkin Tutumlarına ait Ortalamalar 32
Tablo 3. Ebeveyn Cinsiyet Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları 33
Tablo 4. Çocuk Cinsiyet Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları 33
Tablo 5. Ebeveyn Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları 34
Tablo 6. Ebeveyn Gelir Durumu Değişkenine Göre Yapılan ANOVA Sonuçları. 35
Tablo 7. Ebeveyn Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları 35
Tablo 8. Ebeveynlerin Sporla İlgili Haberleri Takip Etme Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları 36
Tablo 9. Çocukların Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları 37
Tablo 10. Çocukların Algılanan Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları 37
Tablo 11. Çocukların Öğrenim Gördükleri Okul Türü Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları 38
Tablo 12. Ebeveyn Yaş Değişkenine Göre Yapılan Pearson Korelasyon Testi Analiz Sonuçları 39

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Araştırmanın birinci bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve araştırma konusu ile ilgili bazı tanımlar sırasıyla sunulmuştur.

Problem

Sportif etkinliklerin çocukların bedensel gelişimlerini desteklemenin yanında sosyalleşmeleri bağlamında da önemli olduğu bilinci toplumlarda giderek daha güçlü şekilde yerleşmektedir. Söz konusu, çocukların sosyalleşme süreci ve bu süreci besleyen dinamikler olduğunda, ebeveynlerin bu süreçteki baskın rolü yadsınamaz. Başka bir deyişle, ailenin yaklaşımı çocuğun sportif, kültürel, sanatsal aktivitelere katılarak sosyalleşmesi sürecinde çok önemli bir bileşen olarak ortaya çıkmaktadır. Geniş bir çerçevede düşününce, tüm sosyal olgular gibi, aile ve spor da birbirine bağlı ve etkileşimlidir. Sahip olduğumuz veriler ve bugüne kadar yapılan araştırmalar ile birlikte aile ve sportif aktiviteler arasında varolan etkileşim birçok defa kanıtlanmıştır. Ailenin doğrudan desteği çocuğun spora katılımını etkilemektedir (Andersen ve Wold, 1992). Ailelerin sadece çocuğun spora olan katılımlarında değil sporda kalıcı olmalarında ve devamlılıklarında da rolü büyüktür. Bazı araştırmacılar ailelerin çocukların sportif aktivitelere olan katılımlarındaki rollerini şu şekilde sıralamıştır: 1) teşvik etmek; 2) rol model olmak (kendilerinin de spora katılımı); 3) çocuklarının spora katılımını sağlayacak yeterli finansal güce sahip olmak (Welk, Gregory J. 2003). Öte yandan çocuk sahibi ailelerin spor ve sportif faaliyetler hakkında bilgi sahibi olması, toplumda sporun bilinirliğini giderek daha fazla artırır ve daha sağlıklı nesiller yetişmesinde etkili rol oynar. Aile, bireyin beden eğitimi ve spor dünyası ile tanışmasını sağlayan önemli, hatta çoğu zaman da ilk sosyal kurumdur. Ebeveynlerin çocuklarının sosyalleşmelerine dair olan bu etkisi, çocuğun beden eğitimi ve spor aktivitelerine

okulların müfredatlarında yer alan dersler dışında da veya bunlara ek olarak dâhil olup olamayacaklarını ya da hangi düzeyde dâhil olacaklarının belirlemektedir.

Ebeveynlerin bu konuya dair olan bakış açıları, çocuklarının bu aktivitelere dâhil olup olmamaları noktasında neredeyse en belirleyici etkenlerden bir tanesidir. Ebeveynlerin spora ilgi duyması çocuğun spor yapmasında ve hatta sporun topluma yayılabilmesinde olumlu bir unsurdur. Ebeveynlerin spora olan tutumu pozitif olursa kuşaklar arasında spora dair ilgide de artış olur. Eğer ebeveynler spora katılım sağlıyorsa, düzenli olarak sporu takip ediyorlarsa, çocuklarının sporda başarılı olmalarını istiyorlarsa, spora aktif katılım için çocuklarına motivasyon sağlıyorlarsa ve spor aile içinde genel bir konu halini alıyorsa çocuklar sporla daha fazla ilgilenebilir ve dahil olabilirler. Gelişiminin büyük bir kısmını aile içerisinde tamamlıyor olduklarından dolayı çocukların ilgilerinin, beceri ve sahip oldukları kapasitenin de aile ortamında şekillenmesi, çocuğun sporu tercih edip ve bu yönelimin hangi sportif branşta olacağına kadar uzanan bir dizi kararda aile önemli rol üstlenmektedir (Amman, 2000). Tüm bunlardan dolayı ebeveynlerini kitap okurken gören çocuk kitap okumaya yatkın olacak, dişlerini fırçaladığını gördüğünde diş fırçalama alışkanlığını kazanacak, spor yaptığını gördüğünde de aktif olarak spora katılacaktır (Öztürk, 1998).

Ebeveynlerin çocukların spora olan katılımında ve devamlılığında ne kadar etkili olduğunun bilindiği bu noktada; ülkemizde katılımcı sayısı ve bilinirliği her geçen gün hızla artan, yapılan organizasyonlar ve gerçekleştirilen projelerle okullara da girip tabana doğru yayılarak kendisine çok sayıda katılımcı bulan ders dışı sportif aktivitelere yönelik ebeveynlerin bakış açılarını anlayabilmek büyük önem arz etmektedir.

Sportif aktiviteleri geniş tabanlara yayma çabası büyük kentlerle sınırlı kalmamakta pek çok Anadolu kentine de olanaklar götürülmeye çalışılmaktadır. Birçok kentte kullanıma geçilen yeni kuruluşlar ile beraber spor kitleler arasında yayılmaya devam etmekte, istekli olan ve olanak bulan herkesin katılması sağlanmaktadır. Tesisleşme ile beraber artan katılım sayesinde performans sporu da gelişmekte, profesyonel olmayı hayal eden sporculara gerekli imkânlar verilerek sporcularımızın uluslararası arenada ülkemizi temsil etmelerine de olanak sağlanmaktadır. Profesyonel spor, yoğun bir antrenman programı ve periyotlaması gerektirmektedir. Bunun başlıca sebeblerine bakacak olursak eğer; farklı yaş gruplarında birbirinden farklı tecrübeler edinebilmek için çok sayıda turnuvaya katılım gösterilmesinden, olgunlaşılmasının ciddi zaman aldığından bahsedebiliriz. Bu yüzden de büyük bir çaba, sabır ve devamlılık gerektirmektedir. Erken çocukluk döneminde spora başlanması büyük önem

taşımaktadır. Bu sebeple, çocuğunun yaşamına sporu sokmaya karar veren ebeveynlere önemli roller düşmektedir. Ebeveynlerin bu süreçte çok fazla zaman, para ve enerji harcayacakları için neredeyse bir tür taahhütte bulunmaları gerekir. Bu durum ebeveynler için stresli ve zorlayıcı olabilir (Gould vd., 2006; Harwood ve Knight, 2009). Yılın farklı zamanlarına yayılan ve her yaş çocuğunu kapsayan yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası turnuvalar/müsabakalar sporun önemli bir parçasıdır. Çoğu zaman pek çok sporcusu bulunan antrenörler müsabakada sporcularının yanında katılım gösteremeyebilirler (Harwood ve Knight, 2009). Bu durum özellikle erken yaş spor müsabakalarında ebeveynlerin maçların yapıldığı ortamlarda bulunmasını gerekli kılar ve farklı bölgelerde yapılan turnuvalarda etkin bir görünürlükleri olduğu anlamına gelir. Bu durumda çocuklarının başarı ve başarısızlıklarına şahit olur hatta performanslarına dair anında geri bildirimde bulunabilirler (Harwood ve Swain, 2002). Sporun içinde bulunan çocukların çoğu büyük ölçüde bu geri bildirimlere bağlıdır ve etkilenmektedirler (Leff ve Hoyle, 1997).

İşte tüm bu sebeplerden ötürü ebeveynlerin, doğru bir tutum içerisinde bulunabilmesi çocuğun ilerleyen süreçte nasıl bir yol alacağını belirleyecektir. Bu durum çocukların geleceği adına çok büyük bir önem arz etmekte olup ebeveynlerin bakış açılarını belirlemeyi hedefleyen bu çalışmanın gerekliliğini doğurmaktadır.

Spor bireyin çok yönlü gelişimini hedefleyen eğitimin de önemli bir parçasıdır. Gelecek kuşakları sosyal hayata hazırlamak adına; uygulanan yöntem ve aktiviteler şeklinde değerlendirilen bu eğitim şeklinin, kültür geçişinin gerçekleşmesinde ve toplumsal hayatın sürekliliğinin sağlanmasında mühim bir yeri bulunmaktadır (Akın, Şimşek ve Erdem, 2007). Toplumumuzda mühim görevleri içerisinde barındıran eğitim kavramı; bağımlı bir değişken olup, birçok farklı kuruluş ve üniteler ile etkileşim içerisindedir. Eğitimin; ekonomi, yönetim, kültür, serbest zamanları değerlendirme ve beden eğitimi gibi birçok alanla etkileşimi bulunmaktadır. Eğitimin tamamlayıcı bir unsuru olarak kabul gören beden eğitimi; topluma sağlıklı bireyler kazandırmak adına önemli bir rol üstlenmektedir. Modern eğitim anlayışının benimsediği beden eğitimi; bireyin bedensel, zihinsel, duygusal ve toplumsal yönden hep bir arada gelişmesinde olumlu anlamda çok etkilidir. Bu disiplinin, spor ile birbirini tamamladığının bilinip, birbirlerinden ayrı olarak düşünülmemesi gerekir. Bireyin güçlü bir iradeye sahip olup, fiziksel, zihinsel ve ruhsal olarak kendini geliştirmesini sağlamak sporun en temel amaçlarından olmakla beraber aynı zamanda kişinin kendisini daha iyi tanımasına yardımcı olmasını sağlayan da önemli bir faktördür.

Beden eğitimi dersi, işlevini tam olarak yerine getirebilmek için spora ihtiyaç duymaktadır. Okulların temel hedefinin öğrencileri toplumsal hayata hazırlamak olduğu düşünülürse, okulun gerçek hayatın bir planlayıcısı olduğunu söyleyebiliriz. Bu varsayımda önemli bir unsur ön plana çıkmaktadır: Okuldaki programların, sadece sınıf etkinlikleriyle ve okul içi faaliyetlerle sınırlı kalması durumunda okul, öğrencileri hayata hazırlama görevini gerçekleştiremez. Bundan dolayı öğrencilerin okul sürecinde gerçek hayatı tecrübe ederek, bir sonraki yaşam dönemine hazırlanması önem kazanır (Köse, 2003).

En hızlı çağlarının içerisinde bulunan ve sınırsız enerjiye sahip olan okul döneminde bulunan gençlerin, serbest zamanlarını verimli bir halde geçireceği, sahip oldukları enerjiyi olumlu bir şekilde kullanacağı, stresini gidererek, kötü alışkanlıklardan sakınıp bilgi, beceri ve yeteneklerini arttıracağı en mühim aktivitelerin başında okul içi ve okul dışında dahil olabilecekleri sportif etkinlikler gelmektedir (Akgül vd., 2012). Çünkü okul programında yer alan spor kapsamlı dersler, öğrencilerin beden eğitimi için gerekli olan unsurları içerecek nitelikte programlanmış olsa bile ilgi alanlarına hitap etmeyebilir. Bu bağlamda öğrencileri yine eğitimin amaçları doğrultusunda geliştirecek olan, farklı alanlarda da kendilerini deneme ve geliştirme imkânı bulacakları ders dışı etkinlikler önem kazanmaktadır. Ders dışı etkinlikler yoluyla, klasik eğitim programlarının yetersizliği giderilir; çocukların bedensel ve ruhsal gereksinimleri karşılanır, yaşamsal sorunlara dair çözümler üretmek yapılarak ve yaşayarak öğretilir, öğrencilerin karakterlerini geliştirmesi sağlanır (Karslı, 2006). Bireyin hayata uyumuna rehberlik yapan bir kurum olan okul bunu gerçekleştirebilmek için; daha geniş bir hareket alanına sahip olan, çocukların çok yönlü gelişimini ve yeteneklerine göre özelleşmesini mümkün kılan ders dışı sportif etkinliklere ihtiyaç duyabilmektedir. Bu amaçla gelişmiş ülkelerde bütün okullarda öğrencilere, organize edilen ders dışı sportif programlara katılabilme fırsatı sunulmaktadır (Salvara vd., 2004; Akt. Chepyator-Thomson ve Hsu, 2013).

Ders dışı sportif etkinliklerin, bilhassa ergenlerin madde kullanımlarını azaltarak (Eccles ve Barber, 1999), gençlerin okullarından kaçmalarını ve hukuka ayrıkı davranışlarda bulunmalarını engellemeyi de içeren bir takım durumlara karşı daha etkili bir koruma sağladığını ortaya koymaktadır (Harris, 1999; Harrison ve Narayan, 2003; Mahoney, 2000). Ailelerin ders dışı sportif etkinliklerin özellikle ergen gelişimi üzerindeki etkilerinin farkında olmaları ve çocuklarının bu etkinliklere katılımını desteklemeleri çocukların spora bakış açılarının şekillenmesinde önemli rol

oynamaktadır. Coakley (2003)'e göre; eleştirel teori anlatımı aracılığıyla çocuğun sportif aktiviteye katılımı üzerinde ailenin etkisi tespit edilebilir. Eleştirel teori göstermektedir ki; çocukların sportif etkinliklere katılım sürecinde söz sahibi olan ailenin sahip olduğu idealler çocuğun bu etkinliklere katılımını etkilemektedir.

Ebeveynler çocuklarının sporda başarı elde etmelerini hedefliyorlarsa, çocuklarının aktif olarak spora katılımlarına dair çocuklarını motive ediyorlarsa ve sporu hane içerisinde gündelik bir konu haline getirmişlerse, bu ailelerin çocukları doğal olarak spor hakkında daha fazla bilgilenebilir, sporla ilgilenebilir ve katılım sağlayabilir (McKay ve Pearson, 1988). Bu durum bize ailelerin çocuklara rol model olma özelliğini göstermektedir. Köse (2003) araştırmasında, okul, aile ve çevre arasında işbirliği sağlanmazsa etkinliklerin amacına ulaşamayacağı sonucuna varmıştır. Bu noktada ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumları ve davranışları, çocukların bu sportif etkinliklere katılımları konusunda belirleyici bir etkiye sahiptir. Bazı aileler sporun ve sporun beraberinde getirdiği disiplinin çocuklarının fiziksel, sosyal, duygusal, psikolojik ve bilişsel gelişimleri üzerinde son derece önemli olduğunun bilincinde olup, çocuklarını sportif etkinliklerde bulunmaları için desteklemektedir. Diğer yönden spora katılımın öğrencinin akademik başarısı üzerinde olumsuz etkisi olduğu, geleceği ve garantisi olmayan serbest zaman etkinliği olarak algılanması ve sakatlanmalara neden olduğu kanısı ailelerin sportif etkinliklere yönelik olumsuz bir tutum içerisine girmelerine sebep olmaktadır (Öncü, 2007). 2007 yılında ders programının dışarısında kalan sportif aktivitelere öğrencilerin katılımına yönelik yapılan çalışmada, bu etkinliklere düzenli olarak katılan öğrenci oranının % 20 den daha az olduğunu tespit edilmiştir. (Salvara vd., 2007; Akt. Chepyator- Thamson ve Hsu, 2013).

Sporun farklı dallarını gündelik yaşamlarına katarak sporu adeta bir yaşam biçimi haline getirmiş ülkelere baktığımız zaman bu olay daha farklı bir şekilde işlemektedir. Bu ülkelerde beden eğitimi ile spor kavramları, birbirlerinden ayrı olarak düşünülemez şekilde eğitim sürecinin birer parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Okul-ebeveyn ilişkilerinin sağlıklı olarak yürütüldüğü bu toplumlarda, çeşitli çalışmalar ile beraber ebeveynler bilinçlendirilerek bu konuya dair olan problemler büyük miktarlarda azaltılmıştır. Yapılan bilimsel araştırmaların da gösterdiği üzere; sporda ileri ülkelerde ebeveynler, büyük oranda çocuklarının sportif etkinliklere katılımını olumlu olarak desteklemektedir (Öncü, 2007).

Ders dışı sportif etkinlikler çocukların; fiziksel, zihinsel ve duygusal sağlığı, sorumluluk bilinci, özgüven, anında karar alabilme, dürüst ve kontrollü olma

yeteneklerini, cesaret ve mücadele gücünü geliştirir. Tüm bunların yanında daha sağlıklı bir hayat alışkanlığı ve sportif bölgelerde edinilen iyi davranışlar ile öğrencinin vatan, millet, sevgi, milli birlik ve beraberlik duygularını geliştirir (Akalan, 2009).

Literatürde; okul müdürlerinin, öğretmenlerin ve farklı kademedeki öğrencilerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik bakış açılarının bilimsel olarak ele alındığı, ancak ebeveynler üzerinde konuyla ilgili sınırlı sayıda çalışma olduğu tespit edilmiştir. Spora katılımda öğretmen, arkadaş ve çevre ile beraber önemli bir görev üstlenen ailelerin, çocuklarının bu aktivitelere yönelik bakış açılarını belirlemek ve elde edilen sonuçlara göre hareket etmek geleceğe yönelik sağlıklı bir veri sağlayacaktır. Çünkü ders dışı sportif etkinliklerin en önemli değeri çocuğun ruh sağlığını düzeltici etkisidir (Binbaşıoğlu, 2000). Özellikle ergenlere kendini algılama, kendine güven duyma, ruh sağlığı ve yaşam boyu spor alışkanlığı edinme yönünden olumlu gelişmeler sağlamaktadır (Daley ve Leahy, 2003; Drake vd., 2015).

Ders dışı etkinliklere yönelik yapılmış çalışmalar genellikle akademik başarı ve ders dışı etkinliklere katılım arasındaki ilişkiyi ele almaktadır (Balyer ve Gündüz,2012; Barham, 2014; Dickie, 2013; Fredrick, 2012). Çocukların ders dışı kültürel ve sportif etkinliklere katılımına yönelik ebeveyn tutum, görüş, düşünce ve beklentileri konusunda yurt dışında birçok çalışmanın yapıldığı belirlenmiştir (Anderson, Funk, Elliot ve Smith, 2003; Gould, D, 2008; Coakley, 2003; Harris, 1999; Kremer-Sadl, Izouierdo ve Fatigante, 2010; Masia, Plaza, Gonzalez, Deltell ve Pariquez, 2013). Ülkemizde ise ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn görüşlerini içeren sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu amaçla, bu konuda yapılacak detaylı bir çalışmanın alandaki eksikliğe katkı sağlayabileceği düşünülmüş ve bu araştırmaya ihtiyaç duyulmuştur.

Amaç

Yukarıdaki bilgiler ışığında ebeveynlerin, çocuklarının kişisel gelişimlerine katkı sağlamada önemli yere sahip olan ders programlarının dışarısında kalan sportif etkinliklere dair tutum düzeylerinin belirlenmesi bu çalışmanın genel amacıdır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere ilişkin tutumları ne düzeydedir?
2. Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumları:

- ebeveyn cinsiyetine
- çocuğun cinsiyetine
- çocuğun öğrenim durumuna
- ebeveyn öğrenim durumuna
- çocuğun öğrenim gördüğü okul türüne
- ebeveynlerin spor yapma durumuna
- ebeveynlerin spor ile ilgili haberleri takip etme durumuna
- ebeveynlerin gelir durumuna
- algılanan akademik başarı durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

3. Ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere karşı olan tutumlarının yaş değişkeni ile olan ilişkisi nedir?

Önem

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ailelerin çocukları spora yöneltmede ve devamlılığını sağlamada etkisi büyüktür. Aile sosyal dünyayı ve spor dünyasını görmeyi sağlayan ilk birimdir (Tuncel, 2012). Ailenin sosyalizasyon üzerindeki ilk ve güçlü etkisi, çocuğun spora katılıp katılamayacağını ve katılıyorsa nasıl spor yapacağını belirler (Şebin, 2007). Günümüzde ebeveynlerin daha bilinçli olması, sporun çocukların kişisel gelişimleri üzerindeki faydalarının farkında olmaları, onlara çocuklarını spora yönlendirme konusunda olumlu bir bakış açısı kazandırmıştır. Ancak bu tutum, çocukların sporu sürdürmeleri hususunda yeterince sağlanamamaktadır. Yaşadıkları gelecek endişesi sonucunda ebeveynler doğal olarak çocuklarının okul eğitimine ağırlık vermelerini tercih etmekte, sporun eşdeğer bir gelecek vaat etmediği gerekçesiyle spora başlanmışsa bile genelde en verimli dönemlerde bırakılmaktadır (Doğan, 2001). Ülkemiz özelinde yaygın kanaat, çocuğun, hedeflenen geleceğe ulaşması için yaşıtlarıyla yarıştığı bir dizi zorlu sınavı aşmasını gerekli kılmakta ve bu durum çocuğun zamanının nasıl planlanacağı konusunda belirleyici olmaktadır.

Çocuğun önünde her zaman bir model olan anne ve baba, çocuğunun serbest zamanlarını nasıl değerlendireceği konusunda da ona davranışları ile örnek olmaktadırlar. Olaylara daha geniş açılardan bakabilen, problemlere farklı öneriler

sunabilen açık fikirli bir yapıya sahip anne-baba; sporu, çocuğu için boşa harcanan bir zamandan çok, kişisel gelişimini destekleyen, kendini gerçekleştirmesine yardımcı olan bir ihtiyaç olarak görecektir. Bu bilinçle yetişen çocuklar da kendilerini çok yönlü geliştirmiş bireyler olarak karşımıza çıkacaklardır. Bu nedenle sporun, öğrencinin akademik başarısı önünde bir engel olmadığını, disiplin içeren bir yapıya sahip olduğundan, öğrencinin planlı ve programlı hayat sürmesine katkı sağladığı söylenebilir.

Çağımızda sporun bireye ve topluma olan katkılarına inanan bir anlayışın hâkim olduğu ülkeler, sağlıklı ve düzenli spor yapılmasına zamanın daha verimli kullanılmasına olanak veren tesisler oluşturarak buralardan insanların faydalanması için çalışmalarını hızla devam ettirmektedirler. Yaşam boyu spor felsefesini her bireye ulaştırmak için çalışmalar hızla yürütülmektedir. Her geçen gün bütün dünyada bilinirliği artan, kendisine giderek daha fazla katılımcı bulan ders dışı sportif etkinlikler oynayanlara da izleyenlere de büyük keyif vermektedir.

Günümüzde çocukların sportif etkinliklere olan aktif katılımları incelendiğinde, akademik kaygı düzeyinde oluşan artış ile beraber bu katılımın da ciddi oranda düştüğü gözlemlenmektedir. Gözlemlenen bu durumda ailelerin tutumlarının etkisini anlayabilmek; çocukların spora devamlılığın, dolayısıyla da kendilerini geliştirmelerinin sağlanabilmesi adına ileriye dair bizlere fikir vereceğinden ciddi bir önem arz etmektedir ve çalışmanın temel amaçlarından birisi olacaktır.

Ders dışı sportif etkinliklere katılım ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi ele alan çok sayıda araştırma mevcuttur (Eccles, Barber, Stone ve Hunt, 2003; Metsapelto ve Pulkkinen, 2012; Shulruf, Tumen ve Tolley, 2008). Fakat yukarıda da değinildiği üzere ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik görüşlerini tespit eden sınırlı çalışma mevcuttur. Çocukların ders dışı sportif etkinliklere katılımında, ebeveynlerin bakış açısının tespiti önemlidir. Çalışmada, ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik olan tutum düzeylerini belirlemek hedeflenmiştir. Bu etkinlikler çocukların beden, fikir ve ruh sağlığının korunması ve geliştirilmesinde önemli bir yere sahiptir. Aynı zamanda rekabeti kullanarak da çocuklara; kendine güven, mücadele, taktik, yaratıcılık, strateji, çabuk karar verme, sporda dürüstlük gibi kazanımları sağlayarak kişilik gelişimlerine de büyük katkılar sağlamaktadır. İçerisinde bireyin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olabilecek roller barındıran sportif etkinliklere yönelik ebeveynlerin bakış açılarının belirlenmesi adına yapılan bu çalışmanın sonuçlarının önem taşıdığı söyleyebiliriz.

Sayıltılar

1. Araştırmaya katılan örneklem grubunun "Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği" içerisinde bulunan sorulara gönüllü olarak doğru ve samimi bir şekilde hiçbir etki altında kalmadan cevaplandırdıkları kabul edilmiştir.
2. Araştırmanın örnekleminin evreni temsil ettiği kabul edilmiştir.

Sınırlılıklar

1. Türkiye genelinde çocuğunu aktif olarak sportif etkinliklere göndermeye devam eden toplam 292 ebeveyn ile sınırlıdır.

Tanımlar

Araştırmada kullanılan terimler hakkında okuyuculara fikir ve bakış açısı kazandırmak amacıyla bazı tanımlara yer verilmiştir.

Ders Dışı Etkinlik

Akademik müfredatın bir parçası olmayan ve aileler tarafından sponsor olunan etkinliklerdir (Mahooney, 2002).

Tutum

Yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu bütün nesne ve durumlara karşı bireyin davranışları üzerinde yönlendirici ya da dinamik bir etkiye sahip ruhsal ve sinirsel bir hazırlık durumudur (Allport 1993; Akt. Freedman, 2003).

Ebeveyn Tutumu

Anne ve babaların; çocuğun gerek sosyal, gerek psikolojik, gerekse kişilik gelişimlerini etkileyecek yönde belirli bir birey, nesne ya da ortamlara olumlu veya olumsuz şekilde bir tepkide bulunma eğilimidir (Yavuzer, 2008).

BÖLÜM 2

GENEL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde spor, tutum ve ders dışı etkinlik kavramlarına ilişkin tanım ve açıklamalar ile beraber bunların bağlantılı olduğu bir takım kavramlar yer almaktadır. Ardından yurt içi ve yurt dışında yapılan konu ile ilgili bazı çalışmalar özetlenmeye çalışılmıştır.

Spor ve Toplumsal Yaşam

Başlangıcı insanlık tarihine kadar uzanan spor kavramı toplumsal yaşantının vazgeçilemez bir parçasıdır. İnsan yaratıldığı günden bugüne, bilinçli veya bilinçsiz sporun içinde yer almıştır. Mağara devrinin ilkel insanı spor kavramından uzak, avını yakalamak için koşmuş, sıçramış, vücudunu çevikleştirmek durumunda kalmıştır. Fakat bu hareketler bilinçli, düzenli ve sürekli olmadığı için spor olarak tanımlanmamıştır (Fişek, 1991). Günümüz dünyasında spor kavramı, diğer birçok alanda olduğu gibi hızlı bir değişime uğramış ve kendisi ile birlikte kendisine bağımlı birçok alanı da değişime uğratmıştır. Sporun tarihsel süreç içersinde toplumla çok güçlü ve gizli bir yakınlığının olduğu bilinen bir gerçektir (Terekli vd., 2000).

Kültür oluşumunun unsurlarından bir tanesi de spordur. Spor bireysel olmasının yanı sıra sosyal bir olaydır (Güven, 1992). Toplumların ve kültürlerinin korunup, ilerlemelerinde başka araçlar kadar spor ve sportif faaliyetlerin de göz ardı edilemeyecek katkıları bulunmaktadır. Toplumsal dayanışmanın sağlanmasında spor gibi bireyleri yakınlaştırıcı, birbirine kaynaştıran merkezlerin önemli rolleri vardır (Öcalan ve Ramazanoğlu 2003). Yeni kuşakların toplum yaşamında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları edinmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine yardım etmek adına devamlı yürütülen faaliyetler dizisi olan eğitim, sporu da içerisinde bulundurmaktadır. Bu bağlamda bakıldığında gelişmiş bir toplum olmak ile sporun doğrudan bir ilişkisi olduğu söylenebilir.

Sportif etkinliklere katılımın her geçen gün arttığı bilinmektedir. Bu etkinliklerin, yoğun, yaygın ve gelişmiş olduğu toplumların güçlü ve mutlu olmaya aday toplumlar

olduğu bir gerçektir. Geride kalmış ülkelere bakıldığında toplum da sporun eksikliğine rastlanmaktadır. Spor içinde bulunduğu sosyal ve kültürel şartlardan etkilenmektedir (Karaküçük, 1995). Spor toplumu etkileyip ilerlemesine yardımcı olduğu gibi toplum da spor olgusunun gelişimine katkıda bulunmuştur. Toplum ve spor birbirinden ayrılmayan bir bütünün parçaları halindedir (Amman, 2000).

Hareketlerin belirlenmiş olan bazı kurallar ve mücadele ruhu içerisinde yapılması sağlanarak spor; insanların rekabet edip ve eğlenceli vakit geçirerek, sağlıklı bir yaşama erişebilmek adına yapılan hareketlerin bütününü kapsar. Sporun hareket yoluyla kişinin güçlenmesine, başarma hissini tadarak kendine güvenmesine, etkinlikler karşılıklı güven esasına dayanarak yapıldığından dürüstlük değerlerinin yerleşmesine, kişinin yaşadığı problemlerden uzaklaşmasını sağlayarak ruhsal olarak rahatlamasına yardımcı olduğunu görebiliriz. Bu bağlamda bakıldığında sporun bireyin kişisel gelişimine fiziksel, zihinsel ve ruhsal anlamda katkıları olan bir araç olduğundan söz edilebilir.

Spor toplumsal koşullar içinde değerlendirildiği zaman daha iyi anlaşılacaktır. Spor toplum bilimi, sporu sadece bir yarışma ve fiziksel üstünlük olarak değil, önemli ve sürekli bir sosyal olgu olarak yaklaşarak sporun sosyal karakteristiklerini açıklamaya çalışır (Öztürk 1998). Toplum olarak daha sağlıklı, dengeli, verimli, aktif ve uzun ömürlü bir hayata sahip olabilmek için sportif aktivitelerin etkisi göz önünde bulundurulmalıdır. Spor sadece rekabet etme ve kazanmaktan ibaret değildir. İlk olarak katılma, yapma ve yaşamadır.

İnsan toplumun en önemli yapı taşlarından bir tanesidir. Bireyin üzüntüsü, sıkıntısı topluma da yansıyacağından oluşabilecek bu problemlere çözüm aramak gerekli bir hal almaktadır. Bireylerin huzuru, mutluluğu, sağlıklı olma durumları ile toplumların mutluluğu ve sağlık durumları birbirleri ile doğru orantılıdır. Günümüzde spor insan yaşamının bir parçası haline gelmiştir. Bu nedenle hangi yaşta olursa olsun bilimsel temellere dayalı bilinçli ve sistemli yapılan spor insanın tüm yaşamı boyunca sağlıklı, başarılı mutlu olmasında ve moral gücü yüksek tutulmasında önemli bir rol oynamaktadır (Yalçınkaya vd., 2003).

Toplumun sosyalleşebilmesine olduğu kadar birey ve toplum ilişkilerinin geliştirilmesinde sporun kayda değer katkıları bulunmaktadır. Sosyal çevre ile spor birbirleri ile bağlantılı ve etkileşim halinde olan kavramlardır. Düzeyi her ne kadar faktörlerin özelliklerine göre değişim göstersede, sporun toplumun gelişimine olduğu kadar toplumun da sporun gelişimine büyük katkıları bulunmaktadır.

Sporun toplumsal, ruhsal ve fiziksel gelişimde olan önemli rolü yadsınamaz. Bireyin toplumla olan ilişkilerinin düzenlemesinde ve belirlenmiş olan toplum kurallarına uyumunda önemli rol oynayan spor veya sportif olay; birey ve toplum ilişkilerini geliştirdiği gibi, toplumun yüceltilmesinde de önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir (Ramazanoğlu vd., 2005). Spor olayının her çeşidi bireyi toplumla, en azından diğer birey ve gruplarla buluşturmaktadır. Birey sportif olaya katılmakla manevi yalnızlığın doğuşunu hazırlayan sakıncaları da giderebilir (Erkal, 1992).

İnsanlar modern çağın gereklerine adapte olup, ortaya çıkan değişimleri yakından takip ederken, büyük bir baskı ile karşı karşıya gelmekte toplumda her bireye ayrı bir yük yüklenmektedir. İnsanların makineleşen ve teknolojinin etkisinin her geçen gün giderek arttığı günümüzde, yaşamış olduğu baskı ve streslerin üstesinden gelebilmek için kullanabileceği en iyi araçlardan bir tanesi de spordur.

İnsanlığın varoluşuna kadar uzanan spor, günümüz uygarlığının ulaşmış olduğu seviyeye erişilmesinde önemli faktördür. Sporu herhangi bir etnik fark gözetmeksizin herkesi gönüllü, istekli, hırslı, azimli ve bilinçli bir mücadeleye yöneltebilen kaynaşmaya destek olup aynı zamanda da bir rekabet ortamı yaratan ektinlikler bütünü olarak ele almakta fayda vardır. Sporun toplum içerisindeki manevi faydalarının yanı sıra ticaret, sanayi ve turizm alanlarında da önemli bir yeri olup bu alanlara da olumlu katkıları bulunmaktadır. Özellikle ülkelerin kendi kültür ve miraslarını diğer toplumlara veya ülkelere tanıtmalarının doğal ve pratik yollarından biridir. Spor sayesinde toplumlar kendi örf, adet, gelenek ve görenekleri gibi kendilerini ayakta tutan değer yargılarının tanıtımını yapacaktır. Ülkenin tarihi güzellik ve turistik bölgelerinin tanıtımı ve başka toplumlara yansıması bunun sonucunda turizm ile birlikte sanayide ve ticarette azımsanamayacak büyük gelişmelere neden olacaktır (Ramazanoğlu vd., 2005).

Son yıllarda spor, uygulanan politikalar ve teknolojik gelişimler ile beraber kitlelere daha fazla yayılmıştır. Bugün toplum ayırt etmeksizin spor ve toplumun birbirinin ayrılmaz bir parçası halini aldığı bilinen gerçektir. Kendini gerçekleştirebilen bireyler oluşturma modelleri ele alınırken spor olgusu toplum bilimcilerin ortak paydası arasında yerini almıştır. Gelişim düzeyine bakılmaksızın her toplumda spor yapma ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Sportif etkinliklerin bir yaşam tarzına dönüştüğü toplumlar güçlü ve mutlu olmaya aday toplumlardır.

Spor, bireylerin bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal alanlarda kendilerini geliştirmelerine büyük katkısı olan bir araçtır. Bireyin disipline olmasına,

karşılaşabileceği olası psikolojik ve fizyolojik problemlere çeşitli çözümler üretebilmesine de destek olur. Sporun uluslararası arenada dostluk ve barış kavramları ile ülkelerin ekonomilerine sağladığı pozitif anlamda katkıları da vardır. Ayrıca, günümüzde gerek basın yayın organlarının spora yaklaşımı, gerekse insanların stresten kurtulma, vücutlarını formda tutma çabaları ve hepsinin ötesinde sporda kazanılan uluslararası başarılar, toplumun günlük yaşamında ve moral düzeyinde oldukça önemli hale gelmiş, spora önemli bir boyut daha kazandırmıştır (Sunay ve Saracaloğlu, 2003). Spor büyük bir toplumsal dinamiktir (Yazıcı, 2014). Sporcu tarafından kazanmaya dair hem teknik hem fiziki bir uğraş, izleyeni tarafından rekabete yönelik estetik bir süreç olarak değerlendirilebilir. Spor günümüzde insanın toplumsal yaşamına derinlemesine girmiş ve toplumsal yapıya göre biçimlenmiş bir olgudur (Yıldırım, 2007). Genel bir perspektiften bakıldığı zaman spor, toplumlar tarafından yadsınamayacak, kesintiye uğramayacak ve hiçbir zaman vazgeçmeyecekleri evrensel, bütünleştirici bir aktivitedir. Günümüzde bütün dünya ülkeleri sporun, ekonomik ve sosyal olarak ilerlemenin temel öğesi olan insan gücünün, moral ve fiziki anlamda geliştirilmesinde mühim bir araç olduğunu kayıtsız şartsız kabul etmektedir.

Spor Bağlamında Tutum

Çocuklarını ders dışı sportif etkinliklere yönlendiren ebeveynlerin; bu etkinliklere dair bakış açılarını belirlemeyi amaç edindiğimiz bu çalışmada, bu bakış açılarının oluşumunu ve neleri ifade edebileceğini anlamlandırılabilmek adına tutum kavramı incelenecektir. Tutumu genel olarak, kişinin belirli objelere karşı göstermiş olduğu önyargılı tepkiler şeklinde tanımlayabiliriz (Ülgen, 1997). Bir başka tanıma göre tutum; "kişilerin belli bir obje, birey, grup, kuruluş ya da bir fikri onaylama veya kabul etmeme biçimindeki davranışın duygusal bir hazır bulunuşluk şekli ya da yönelimidir (Özgüven, 2005). Ayrıca, bireyin duygu, yönelim, düşünce, endişe ve inancı o bireyin tutumu olarak değerlendirilebilir (Hill, 1971). Tutum, kişinin inandığı değerleri ifade eder. Tutum, bir şeyin olumlu veya olumsuz yorumlanma göstergesi olarak gösterilmektedir (Rıza, 1996). Tutum, bireyin tutum objesini ve nesnesini kabullenme veya reddetmesine ilişkin, yerleşmiş, planlı, tutarlı ve dirik bir yönelimidir (Başaran, 1998). Tutum, zamanla kazanılmış olumlu, olumsuz yaşantılar ve modelleme şeklinde de ifade edilebilir (Williams ve Smith, 1980; Woolfolk, 1987).

Bu bilgiler ışığında ebeveyn tutumu da kişinin etrafındaki belirli bir obje ya da nesneye duyduğu tepki yönelimi olarak varsayılır. Dolayısıyla tutumda konu, herhangi bir nesne, obje, eşya olduğu gibi, herhangi bir kişi, gurup veya soyut bir ifade de olabilir. Her kişinin çevresine göre şekillenen, birçok tutum konusu olduğu düşünüldüğünde, bütün konulara farklı bir tutum üretme zorunluluğu oluşmaktadır. Bunun için, kişi konuları, belirli kıstaslara göre ayırmakta ve bu konulara uyacak tutum meydana getirmektedir. Birey, dolaylı şekilde çevresinden veya medya aracılığı ile edindiği bilgi özelinde tutum oluşturabilir. Dolayısıyla, kişinin belirli bir konu için tutum edinmesi durumunda, söz konusu konuyla ilgili doğrudan iletişimi olmayabilir (İnceoğlu, 2004).

Tutum, üç bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenler, bilişsel, duygusal ve davranışsal olarak ifade edilebilir. Kişi, belli bir nesneyle ilişkili algısını, duygu, inanç ve değer yargıları doğrultusunda değerlendirir. Kişi bu nesneye, belirli bir düzeyde tepki oluşturmaktadır. Ayrıca, tepki gelecek için bir karar alma özelliği de taşır. Bu durum ise, kişinin yakınlaşma ve uzaklaşma davranışlarını etkilemektedir.

Tutumda, birinci boyut duygudur. Bireyde tutumun oluşmasında, bilişsel ve devinimsel gelişiminin etkisi bulunmaktadır fakat tutum genel olarak duygusal gelişimin bir ürünüdür. Bu nedenle, bireyin tutum objesini kabul etmesi veya reddetmesine ilişkin eğiliminde, ilk olarak onun için beslemiş olduğu duygular bulunur.

Tutumda, ikinci boyut bilgidir. Kişi bilgisinin bulunmadığı bir tutum nesnesine karşı ilgi hissetmez ve bunun sonucu olarak da herhangi bir tutum oluşturmaz. Bilgi, bireyde tutum nesnesine karşı bir inanç meydana getirir.

Tutumda, üçüncü boyut devinimdir. Tutumda devinim eğilimli boyut, bireyin devimsel gelişimine dayanmaktadır. Devinim eğilimi ise davranış değil, davranış için hazırlık, yönelme, arzudur. Bireyin duygusu ve bilgisi yeterli düzeye gelmişse, devinim eğilimi davranışa dönüşmektedir (Başaran, 1998). Tutumdaki bu üç tutum bileşeni karşılıklı etkileşim halindedir ve birinde meydana gelen bir değişim, tutarlılık için, diğer öğelerde zincirleme bir değişim oluşturur. Başka bir ifadeyle, kişinin bir bilişsel, davranışsal ve duygusal tutuma karşı olumlu-olumsuz tepkisi değiştiği zaman, bunun sonucu olarak tutumunun mental ve davranışsal öğesi de revize edilir (İnceoğlu, 2004).

Tutumun Oluşması

İnsanlar, herhangi bir tutuma sahip şekilde doğmazlar, tutumlarını yaşadıkça edinirler. Peki, bireylerin konular, nesneler veya diğer bireylere dair tutumları ne şekilde oluşmaktadır? Bu sorunun çeşitli yanıtları olabilir. Bir takım tutumlar kişilerin kendi deneyimlerine dayanırken, bir kısmı ise diğer kaynaklardan edinilir (Kağıtçıbaşı, 2005).

Oskamp, kişilerin tutumlarının oluşmasını etkileyebilecek kaynakları genel olarak şu şekilde sınıflandırmıştır (Oskamp 1977; Akt. Sakallı, 2001).

1. Ailenin (anne, baba, kardeşler) etkisi,
2. Çevrenin etkisi,
3. Doğrudan bireysel deneyim.

Tutumların oluşmasında, yukarıda belirtilen üç kaynağın dışında kişilerin yaşları da önemli bir rol oynar. Bilhassa çocukluk çağında (6–12 yaş) oluşan tutumların çoğunluğu, anne ve babayı taklit şeklinde meydana gelir (Kağıtçıbaşı, 2005). Bu tutumlar ergenlik çağında (12–21 yaş) şekillenip, ilk yetişkinlik çağında (21–30 yaş) da gittikçe belirgin hale gelir. Tutumların oluşup ve belirgin hale geldiği 12-30 yaşları arasındaki bu döneme, kritik dönem adı verilir (Morgan, 2000). Bu dönemde edinilen tutumlar kolay değişmezler.

Ebeveyn Etkisi

Çocukların oluşturdukları tutumların ilk kaynağı, anne ve babadır (Kağıtçıbaşı, 2005). Doğumdan itibaren buluğ çağına kadar çocukların bu tutumları, neredeyse tamamı anne ve babaları tarafından şekillendirilmektedir. İlkokul çağındaki çocuklar, çeşitli konulara ilişkin tutumlarını dile getirdikleri zaman genellikle anne ya da babalarının söylemlerinden örnekler verirler (Morgan, 2000). Bu dönemdeki çocuklar, anne ve babalarının her türlü davranışından, disiplin yaptırımlarından, ödül ve cezalarından etkilenip belli bir gruba, bireye ya da nesneye karşı çeşitli tutumlar geliştirmektedirler. Aile, bilinçli ya da bilinçsiz bir tarzda çocukları, özgürlük, din, yaşam tarzı, siyasi parti, yemek alışkanlığı, futbol takımı ve daha birçok konuda etkisi altında tutmaktadır (Sakallı, 2001). Çocukların, babalarının desteklediği spor takımlarını desteklemeleri, ailelerinin desteklediği siyasi partiyi desteklemeleri, anne ve babanın kabul ettiği dini inanışları benimsemeleri gibi bu duruma birçok örnek verilebilir.

Ebeveynler ile çocuklarının tutumlarını karşılaştırmaya yönelik yapılan bilimsel çalışmalar, özellikle siyasi ve dinsel tutumları arasında büyük benzerlik olduğunu göstermektedir. Jennings ve Niemi (1968)'nin yaptığı bir çalışmada, lisenin son senesinde bulunan sınıf öğrencileri arasında 1699 kişiden %74'lük kısmının ebeveynlerinin inandığı din ve mezhebe bağlı olduğu belirlenmiştir. Aynı şekilde öğrencilerin, %60'ı siyasi parti tercihinde bulunurken anne ve babalarının görüşlerini benimsemişlerdir (Morgan, 2000). Bu sebeble, sağlıklı ve dengeli bir ruh yapısına sahip çocuk yetiştirmek isteyen anne ve babaların bu konulara dikkat etmeleri gerekmektedir.

Çevrenin Etkisi

Çocuğun yaşı büyüdükçe, ebeveynlerin çocukların tutumlarına dair olan etkileri azalmaya başlamakta ve bilhassa ergenliğin başlaması ile birlikte çeşitli sosyal unsurların etkisi daha artmaya başlamaktadır (Morgan, 2000). Bireylerin genellikle; arkadaşları, akrabaları, referans grupları ve öğretmenleri gibi çevrelerindeki bireyler, kişilerin tutumlarının oluşup kalıcı hale gelmesinde önemli bir yer tutarlar (Sakallı, 2001). Bu durum daha çok ergenlik döneminde bulunan kişilerde görülür. Bunun sebebi kişinin, ergenlik döneminde yaşıtları ile daha fazla temas halinde bulunmasıdır. Dolayısyla ergenlik döneminde bulunan bireyin tutumlarının ortaya çıkmasında ve değişim göstermesinde akranlarının etkisi görülür. Tutumlar üzerinde bulunan akran etkisi, çocukların ebeveynlerinden daha fazla yakın çevresi ve arkadaşlarıyla birlikte zaman geçirmeye başladıkları ergenlik çağında kendini göstermektedir. Akranların, kişinin tutumlarını şekillendiren önemli bir unsur olmasının sebebi, bireylerin sevdikleri ve kolay iletişim kurdukları bireyleri "otorite" olarak görme eğiliminde olmalarındandır (Morgan, 2000). Ergenlik döneminde, akranlar gibi benzer şekilde sevilen bireyler ya da öğretmenler de kişilerin ekonomik, sosyal ya da siyasi olarak birçok tutumlarını etkilemektedir.

Kitle iletişim araçları da (televizyon, radyo, internet, vs.) tutum oluşumunda büyük rol oynamaktadır. Bilimsel çalışmalar ile, medyanın tutum oluşumuna ve var olan tutumların pekişmesine etki ettiği belirlenmiştir. Kitle iletişim araçlarının, bireysel tutumlara ve aynı şekilde kamuoyu oluşturmaya da etkisi çok büyüktür. Bu duruma örnek olarak, siyasi parti ve adaylara yönelik olumlu veya olumsuz tutum oluşmasını

sağlamak amacıyla kullanılan televizyon ve basın-yayın araçlarının, seçim sonuçlarına yaptığı ciddi oranda etkiden bahsedilebilir (Kağıtçıbaşı, 2005).

Bireysel Deneyim

Tutum kavramı ve yaşanan olaylar, bireyin o konuya dair nasıl bir tutum içerisinde bulunacağını belirler. Korkunç, bir anda gelişen ve belirgin şekilde meydana gelen olaylar kişinin bu olaylara bağlı olarak olumlu veya olumsuz tutum oluşturmasına neden olabilir.

Bu duruma, bir köpek tarafından ısırılmış kişinin, köpeklere karşı olumsuz tutuma sahip olması ve köpeklerden nefret etmesi örnek olarak gösterilebilir. Belli bir nesneye sürekli maruz kalan kişi, o nesneye ilişkin tutum geliştirmeye başlar. Her hangi bir pekiştireç olmadan kişi, aynı bireyi ya da nesneyi sürekli görerek olumlu veya olumsuz bir tutum oluşturabilir (Sakallı, 2001). Bir konu veya objeyle ilgili tutum oluşturmanın en belirgin yönü, o konu veya objeye ilişkin bir deneyim yaşamış olmaktır (Kağıtçıbaşı, 2005).

Ders Dışı Etkinlik

Bu başlık altında ders dışı etkinlik kavramının neyi ifade ettiği, neler olabileceği, amacı ve önemi ile beraber bunu etkileyen ebeveyn faktörü incelenecektir. Okulların temel hedeflerinden biri öğrencileri toplumsal hayata hazırlamak ve gerçek hayatın bir planlayıcısı olabilmektir. Bu varsayım, karşımıza okul programlarının sadece sınıf etkinlikleriyle ve okul içi faaliyetlerle sınırlı kalması durumunda okulun öğrencileri hayata hazırlama konusunda yetersiz kalabileceğini göstermektedir. Bu durumu ortadan kaldırabilmek adına ders dışı etkinliklere ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu ders dışı etkinlikler olduğunda, başlatıcı rolünde olan ebeveynlerin bu kavramı doğru anlayabilmeleri ve konuya dair yapıcı bir bakış açısına sahip olmaları oldukça önemlidir. Araştırmacılar, ders dışı etkinlik kavramını tanımlamada genel olarak yapılandırılmış ve yapılandırılmamış ders dışı etkinlik ayrımını yapmaktadır (Mahoney, Cairns ve Farmer, 2003). Yapılandırılmış ders dışı etkinlikler, ders sonrasında bir plan ve programa bağlı olarak okul içinde ve dışında gerçekleştirilen ve çeşitli amaçlar için

tasarlanmış özellikleri içeren etkinliklerdir (Balyer ve Gündüz, 2012). Ivaniushina ve Aleksandrov (2015)'e göre yapılandırılmış ders dışı etkinlikler, çocuklardaki bazı özel beceri ve yetenekleri geliştirmeyi amaçlayan, belirli kurallara bağlı, tecrübeli yetişkinler aracılığıyla denetimi sağlanan ve bir program dâhilinde gerçekleştirilen etkinlik olarak tanımlanmıştır. Etkinlikler ergenler arasında zihinsel ve psikolojik sağlığın gelişimine yardımcı olan bir veya birden fazla niteliği bir arada taşıyan özellikleri içermektedir. Bu özellikler: fiziksel ve psikolojik güvenliği sağlama, destekleyici ilişkilerin gelişimi, okula aidiyet duygusu kazanma, olumlu sosyal norm kazanma, bireyin yeteneklerini geliştirme fırsatı sunma, aile, okul ve toplumsal uyumu sağlanmayı içermektedir (Toomey, McGuire ve Russell, 2012).

Ders dışı etkinlikler ortak müfredat özellikleri olarak değerlendirilmektedir. Yapılandırılmış ders dışı etkinlikler; isteğe bağlı çeşitli etkinliklerin (gezi, yarışma, beden eğitimi, izcilik, müzik, folklor, gazete/dergi hazırlama, gösteriler, tiyatro, moda gösterileri, sergiler, satranç, tenis, basketbol, yaratıcı drama vb.) tasarlanması ve olumsuz davranışları (sigara ve alkol kullanımı, okulu bırakma vb.) azaltmaya yarayan stratejik araçlar olarak derslerden sonra okul içinde ve dışında belirli bir plan ve program dâhilinde yapılmasını içermektedir (Balyer ve Gündüz, 2012). Ders dışı etkinliklerin diğer çeşidi ise, ergenlerin kendi kendilerine herhangi bir şeye yönelik deneyim elde etmesini sağlayan, yeni fırsatları yakalayabilmesine yardım eden, yenilik ve keşif davranışları kazanmasında ideal bir ortam sunan yapılandırılmamış ders dışı etkinliklerdir (Dworkin, Larson ve Hansen, 2003). Ivaniushina ve Aleksandrov (2015)'e göre yapılandırılmamış ders dışı etkinlikler; katılım grupları iyi tanımlanmamış, denetimi olmayan ve belirli program dâhilinde yapılmayan etkinliklerdir. Çocukların sokakta arkadaşları ile futbol oynamaları, bisiklet kullanmaları ya da mahalle kulüplerinde birlikte zaman geçirmeleri bu etkinliklere örnek verilebilir. Etkinliklerin herhangi bir plan veya program olmadan yapılması, ebeveyn ya da yetişkin denetiminin olmaması ergenlerin bazı olumsuz davranışlar edinmesine zemin oluşturabilmektedir. Bu etkinliklerin televizyon izleme ya da akran grubu ile zaman geçirme gibi hareketsiz bir yaşam biçimi kazandırması ergenlerin fiziksel problemlerle de karşılaşmasına neden olmaktadır (Bartko ve Eccles, 2003). Bu sebepten dolayı, yetişkinler genel olarak boşa zaman harcama olarak nitelendirdikleri böyle yapılandırılmamış sosyal etkinliklere çocuklarının katılımını istememektedir (Shannon, 2006). Ergenlerin bireysel gelişimine katkı sağlamak amacıyla, ders dışı etkinliğin amaçlarına hizmet etme noktasında yapılandırılmış ders dışı etkinlikler önemli rol oynamaktadır.

Spor, öğrenci yayınları, okul radyoları veya grup performansları gibi çoğu okul tabanlı ders dışı etkinlikler yapılandırılmış ders dışı etkinlikler olarak tanımlanmaktadır (Darling, Caldwell ve Smith, 2005). Araştırmacılar ders dışı etkinlikleri üç ölçüte göre değerlendirmektedir: birinci ölçüt katılımın okul müfredat programının zorunlu bir parçası olmadığı ve gönüllülük ilkesini içeren etkinliktir. Katılım gönüllülük ilkesine dayandığından, çocuk etkinlikle doğası gereği ilgilenir, ebeveynin kararının yanı sıra kendi isteği doğrultusunda katılım sağlayabilir. Bu nedenle gönüllük esastır. İkinci ölçüt ise, birileri tarafından kontrol edilen, belirli zaman ve uygun mekânlarda gerçekleştirilen yapılandırılmış etkinliklerdir. Üçüncü ölçüt ise, "çaba gerektiren" veya "mücadele içeren" etkinlikler olarak tanımlanmaktadır (Robert, 2007).

Eğitim programının bir parçası olan ders dışı etkinlikler; gerek okul içi gerek okul dışı olsun, eğitimin belirlenmiş olan hedeflerine uygun olarak, öğrencilerin ilgi ve istekleri doğrultusunda, kişiliklerini geliştirmek için planlı, programlı ve düzenli bir şekilde yapılan aktivitelerdir (Binbaşıoğlu, 2000). Bir başka şekilde ifade edecek olursak ders dışı etkinlikler, eğitim bütünlüğü çerçevesinde öğrencilerin serbest zamanlarında katılım göstermiş oldukları etkinliklerdir. Okullarda çocukların arta kalan vakitlerini daha güzel kullanabilmeleri hedeflenerek belirlenmiş olan genelgeler doğrultusunda; halk oyunları, güzel sanatlar, beden eğitimi ve spor gibi çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Beden eğitimi ve spor çalışmaları başlığı altında da öğrenciler çeşitli dallarda spor takımlarına dâhil olmakta ve bu etkinlikler yarışmalara hazırlık ve katılım şeklinde yürütülmektedir (Tepeköylü ve Yüksel, 2010). Ders dışı etkinlik kavramı, müfredat dışında planlı olarak yapılan deneyimlerin tümüdür. Akademik kulüpler, bireysel ve takım sporları, drama ve bando gibi performans kulüpleri okul tabanlı ders dışı etkinliklerin tipik örnekleridir (Posner, 1995). Bu etkinlikler düzenli katılım programları, kural temelli katılım, yetişkin aktivite liderleri tarafından yönetim, yetenek geliştirme üzerine vurgu ve gönüllü katılımı içermektedir (Mahoney ve Stattin, 2000).

Ders Dışı Etkinliklerin Amacı ve Önemi

Ders dışı etkinlikler; öğrencilerin yetenek, ilgi ve güçlü yönleri üzerine inşa edilen ve onların kendilerini tanımalarına fırsat sunup, onlara akran ve yetişkin desteği sağlayarak, onların okuldaki kişilerle ilişkilerini güçlendirerek, akademik başarı ve

manevi yaşam öğelerini güçlendirmelerini sağlamaktadır (Carter, Swedeen, Moss ve Pesko, 2010). Ders dışı etkinlikler eğitimsel değerini; öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve ruhsal ihtiyaçlarını, gündelik hayatta karşılaşalabilecekleri muhtemel problemleri hem yapıp hem de yaşayarak öğrenmelerini, benlik duygularını geliştirmelerini, kendilerini daha iyi tanımalarını, sorumluluk sahibi olup ve gerektiği taktirde liderlik edebilmeleri gibi iyi özelliklerini geliştirmelerine imkan sağlayıp ve arta kalan zamanlarını da faydalı bir şekilde değerlendirmelerini mümkün kılmak gibi işlevleri ile klasik eğitim programlarında bulunan eksiklikleri tamamlayarak ortaya çıkarmıştır. Yine bu aktivitelerin çağdaş eğitimin öngördüğü üzere kendi eğitiminde, çocuğun kendisine rol vermesini de sağladığı belirtilmiştir. Ders dışı etkinliklerin akademik, pratik (uygulama) ve yaşamsal bir değere sahip olduğu, doğal bir çalışmaya fırsat verdiği, yaparak-yaşayarak öğrenmeyi ön plana aldığı ve bunun için de, bu tür etkinliklere okullarda, en az derslere verilen değer kadar önem verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır (Aybek,2007).

Yapılan bazı araştırmalara göre, güzel sanatlar, okullar arası sportif etkinlikler, amigo, akademik kulüpler, onursal toplulukları bünyesinde barındıran ders dışı etkinlikler, öğrencilere bir topluma ait olmayı, bireysel ve grup sorumluluğunu benimsetmeyi, takım çalışmasının önemini geliştirmeyi sağlamaktadır (O'Brien ve Rollefson, 1995). Bu etkinlikler öğrencilerin derslerini iyi öğrenmelerini ve akademik becerileri geliştirmenin yollarını da sunmaktadır (Nebraske, 2010).

Ders dışı etkinlikler öğrencilerin istek ve ihtiyaçlarını karşılamakla beraber, çocukların iyi birer vatandaşlık eğitimi kazanmalarına da destek olmaktadır. Okulda bulunan dersler her ne kadar güzel ve doğru bir şekilde planlansa da, bu programların ulaşmakta başarılı olamadığı hususların bulunduğu bilinmektedir. Bu hususlarda bulunan eksikliği giderip, arzu edilen sonuçlara ulaşmak ve çocukların ilerideki yaşantılarına katkıda bulunabilecek davranışların edinilmesi sağlamak ders dışı etkinliklerle mümkündür.

Ders Dışı Sportif Etkinlikler

Ders dışı etkinlikler arasında sportif etkinliklerin başı çektiğini söyleyebiliriz. Bu sportif etkinlikler formal beden eğitimi programının dışında kalan zaman içerisinde yapılan, çoğu zaman okulun ardından veya öğle aralarında, hafta sonlarında ya da

okuldan evvel yapılan etkinlikleri içeren bir kavram (Woods, Tannehill ve Walsh, 2010) olup; okul çalışanı, yetişkin gönüllüler veya kontrol amaçlı dış organizasyonları da içerebilmektedir (Floyd, Bocarro ve Thompson, 2008). Bu etkinliklere katılım sağlayan gençlerin okul dışında ders dışı sportif etkinliklere ve spor kulüplerine düzenli olarak katılım sağladıklarını görülmektedir (Woods vd., 2010).

Ders dışı sportif etkinlikler; çocukların kuvvetli, cesur, kararlı, iradeli, başkalarına destek olma, canlı, neşeli ve ruh sağlığı yerinde olan yaşama gücüne sahip iyi bir vatandaş olarak yetişmesini amaçlamaktadır (Binbaşıoğlu, 2000). Ders dışı sportif etkinlikleri, bu amaç doğrultusunda beden eğitimi dersinin bir bölümü ve devamı niteliğinde olan öğrencilerin öğrendiklerini pekiştirebildikleri farklı bir alan olarak tanımlayabiliriz.

Ders Dışı Sportif Etkinliklere Katılımda Aile Faktörü

Çocukların ders dışı sportif etkinliklere katılımlarını etkileyen birçok önemli unsur bulunmakla beraber şüphesiz aile faktörü bunların arasından en önemlisidir. Fletcher, Elder ve Mekos (2000) ders dışı etkinliklere katılımda aile tutumu ile katılım arasındaki ilişkiyi incelemiş, çoğunlukla aile desteği ile çocuğun ders dışı etkinliklere katılımı arasında olumlu ilişki tespit etmişlerdir. Buna benzer, Huebner ve Mancini (2003)'nin aile özelliklerinin ders dışı etkinliklere katılım üzerine etkisini ele aldığı çalışmada, araştırmacı sosyo-ekonomik seviye, aile desteği ve aile yapısı arasında olumlu yönde ilişki olduğu sonucuna varmışlardır. Ayrıca çocukların ders dışı etkinliklere katılımı ile ebeveyn desteği, baskısı ve çocukların deneyimleri arasındaki ilişki dikkate alındığında, ebeveyn desteği ve çocukların katıldıkları etkinliklerin sayısı arasında olumlu ilişki olduğu, ebeveyn baskısı ile aile desteği arasında negatif yönde ilişki olduğu belirlenmiştir (Anderson vd., 2003).

Çocukların sportif etkinlik seçiminde ve katılımında ailenin şüphesiz önemli etkisi vardır. Ders dışı etkinliklere çocukların katılımıyla ilgili karar verme sürecinde ve bilgi edinmede en büyük etkiye sahip kişinin ise anneler olduğu belirlenmiştir (Howard ve Madrigal, 1990). Higginson (1985)'in New York'ta Empire State Oyunlarına katılan 587 yetişkin elit kadın sporcu üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada, akran ve antrenör ile kıyaslandığında çocukları bu etkinliklere yönlendirmede annelerin önemli etkisi olduğu ve çocuklarını 13 yaşından önce sportif etkinliğe yönlendirdikleri tespit edilmiştir.

Ebeveynler çocuklarının her türlü fiziksel etkinliklere katılımları için onlara fırsatlar sunmakta ve onların spora katılımı için ekonomik ve duygusal destek sağlamaktadırlar. Bununla beraber aileler gösterdikleri tutum ve davranışlar ile de çocuklarına örnek olmaktadırlar. Sosyal öğrenme kuramına göre çocuklar ailelerinin sportif etkinliklere katılımlarını gözlemleyerek, onları model alarak ve taklit ederek sportif katılımı öğrenmektedirler (Laker, 2002). Bunu örnek olarak, ebeveyn okul çağından evvel de çocuğunu, spor tesislerine, müsabakalara, maçlara götürebilmelidir. Çocuğunu öncelikle seyirci olarak spora motive etmeli, spor yapan akran gruplarını göstererek kendisinin de aktif spor yapabileceğine dair cesaretlendirilmelidir. Çocuk erken yaşta spora yönlendirilip, spor etkinliklere katılım okul çağında da sürdürülmelidir. Ebeveynler çocuklarının derslerinde başarısız olacağı düşüncesiyle spordan geri tutacaklarına; onlara gündelik yaşantılarını doğru planlayabilmeyi, vakitlerini doğru ve verimli hedefler doğrultusunda kullanabilmeyi öğretmelidirler. Bu sayede ders, spor, dinlenmek, eğlenmek için vaktini doğru organize edebilen çocuk ve gençler hem okul derslerinde hem de spor etkinliklerinde başarılı olabileceklerdir. Bu nedenle ebeveynlerin spora dair olan bakış açıları da olumlu yönde olacaktır.

Günümüzde çocukların gelişimlerine etki eden birçok faktör bulunmasına karşın, onların başarı ve başarısızlıklarından genellikle aileler sorumlu tutulmaktadır. Çocuklar sporda başarıya ulaştıklarında, insanlar bu başarının arkasındaki faktörün ailelerin olduğuna inanmaktadır. Örneğin ünlü golfçu Tiger Woods müsabakalarda başarı elde etmeye başladığında, insanlar Tiger'ın babası olan Earl Woods'u iyi ve akıllı bir ebeveyn olarak tanımlamıştı. Buna benzer bir durum, tenisçi Serena ve Venüs Williams kardeşlerin babası olan Richard Williams örneğinde de görülmektedir (Coakley, 2003). Çocuklar başarı elde ettiklerinde, aileler çocuklarını iyi yönlendiren ve şekillendiren aile olarak nitelendirilmektedir. Bu sebeple diğer aileler başarı sağlayan çocukların ailelerinin bu başarıda nasıl bir rol üstelendiklerini merak ettiklerinden, "çocuğun sportif başarısında ailenin katkısı nedir?" sorusu zihinlerini meşgul etmektedir (Yılmaz ve Güven, 2015). Başarısızlık durumunda ise, ailelerin tutum ve davranışlarının çocuğun sporda elde ettiği başarıyı ne yönde ve nasıl etkilediğini belirlemeye yönelik sorular ebeveynlerin kafasını meşgul etmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda, sporda çocukların elde ettikleri başarı ya da başarısızlık insanlar tarafından takdir edildiği için sporda çocuğun başarılı olması aileler için önem arz etmektedir. Özellikle gençlik sporları çocukların ahlaki gelişimlerini oluşturan bir araç olduğu için, ebeveynler çocuklarının ahlaki gelişimlerini destekleyen bu sporlara

önem vermektedir. Ahlaki değerler ile çocuklarının spordaki başarıları arasındaki ilişki çoğu anne-babanın gençlik sporlarına ciddi şekilde tutum sergilemelerine neden olmaktadır (Coackley, 2003).

Çocuğun spora yönelmesinde ailenin önemini ortaya koyan mevcut çalışmalar bulunmaktadır. Greendorfer ve Lewko (1978) hem kız hem de erkek çocukların spora katılımında başlıca etkenin aile olduğunu, bunların içerisinde ise babanın en önemli sosyalleşme aracı olduğunu belirtmiştir. Snyder ve Sprietzer (1973) yaptıkları çalışmada, çocukların spora katılımında ailenin önemli etkisi olduğu ve annelerin kız çocuklarının, babaların ise erkek çocukların spora katılımlarını destekliklerini tespit etmişlerdir. Sage (1980) ise çalışmasında, ailelerin çocuklarını spora katılım konusunda destekliklerini, ayrıca çocuklarını spora yönlendirirken tercih ettikleri etkinliklerin çocuğun cinsiyet durumuna göre faklılık gösterdiğini tespit etmiştir. Anne ve babaların çocuklarını sportif etkinliklere yönlendirirken çocuğun cinsiyet değişkenine göre farklı tutum sahibi oldukları belirlenmiştir. Anneler, kız ve erkek ayrımı yapmadan çocuklarının spora katılımlarını gerçekleştirirken, babaların erkek çocuklarının spora katılımını kız çocuklarından daha çok desteklediği görülmüştür. Weiss ve Knoppers (1992) tarafından yapılan bir diğer çalışmada da, üniversite kız voleybol oyuncularının bu sportif etkinliklere katılımlarında aile faktörünün birincil etken olduğu görülmüştür.

Ailelerin bazı kaygılarının giderilmesi adına gençlerin spor yapması oldukça büyük bir önem arz etmektedir. Günümüzde çocuklarının hareketlerini kontrol eden, onların gelişimlerini destekleyen ve yönlendiren aileler, toplum tarafından nitelikli aileler olarak ifade edilmekte olup, değişen süreçte çocukların hayatlarını şekillendirmede önemli bir yere sahiptir (Coakley, 2003).

İlgili Araştırmalar

Çalışmanın bu kısmında, ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutum ölçeğini konu alan yurdumuzda ve yurt dışında yapılmış olan araştırmaların sonunda elde edilen sonuçlar özetlenmiştir.

Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Hoyle ve Leff (1997)'in ebeveynlerin ilgisinin, gençlerin spora katılım ve sportif performans üzerindeki etkilerinin araştırılması amacıyla yaptıkları çalışmaya dokuz kadın ve on beş erkek toplam 24 tenis oyuncusu katılmıştır. Veriler ebeveynin spora ve performansa ilgisini içeren bir anket aracılığıyla elde edilmiştir. Araştırma sonucunda aile desteğinin sportif performans üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir.

1999 yılında Harris'in ebeveynlerin çocuklarının ders dışı sportif etkinliklere katılımlarına dair görüşleri ve bu etkinliklerden beklentilerinin belirlenmesi amacıyla yaptığı çalışmaya Amerika'da 3 farklı lisede çocukları okul spor takımlarında oynayan 198 ebeveyn katılmıştır. Veriler 60 soruluk bir anket ile elde edilmiştir. Çalışma sonucunda ailelerin çocuklarının ders dışı sportif etkinliklere katılımını desteklediğini ve onların donanımlı birey olarak yetişmelerinde diğer dersler kadar bu etkinliklere katılmanın da önemli olduğunu ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Çocukların ders dışı etkinliklere katılımlarına ebeveyn desteğinin çocuklar tarafından nasıl algılandığını tespit etmeyi amaçlayan bir çalışmaya; ilköğretimde okuyan 238 öğrenci dâhil edilmiştir. Ailelerin çocuklarının spora katılıma ilişkin tutumlarının çocuklar tarafından nasıl algılandığını ölçmek için aile desteği aktivite ölçeği (PIAS) geliştirilmiştir. Algılanan aile desteğini ölçen bu ölçek "destek" ve "baskı" alt faktörlerinden oluşan 16 maddelik bir ölçektir. Sonuç olarak aile desteği ve baskısı çocukların ders dışı etkinliklere katılımını etkilediğini ortaya koyan önemli değişkenler olduğu tespit edilmiştir. Aile desteği çocukların sportif etkinliklere olan katılımlarını olumlu yönde etkilerken, aile baskısının ise olumsuz bir etki yarattığı sonucuna ulaşılmıştır (Anderson vd. (2003).

Gould, D. (2006) Ebeveynlerin tenis başarısında oynadığı rolü anlama çalışmasında, bir tenis çalıştayına katılan 250 ulusal tenis antrenörüne anket uygulamış ebeveyn faktörünün genç tenisçiler üzerindeki etkisini ölçmüştür. Antrenörlerin beraber çalıştığı ebeveynlerin yüzde 59'u çocukların gelişimine olumlu yönde etki ederken, geri kalan kısmın negatif etkisi olduğu gözlemlenmiştir. Pozitif ebeveyn davranışları, koşulsuz sevgi ile beraber tenis için uygun ortamı yaratmak olarak belirlenirken, negatif ebeveyn davranışları da kazanmayı fazla vurgulamak, gerçekçi olmayan beklentiler taşımak ve çocuklarını eleştirmek olarak belirlenmiştir.

Holt, Tammen, Black, Sehn ve Wall (2008)'un gençlik sporlarında ebeveyn desteğinin etkisini tespit etmeyi amaçladıkları çalışmaya dört aile katılmıştır. Veriler

görüşme ve otobiyografi tekniği kullanılarak elde edilmiş, ayrıca ebeveynlerden çocuklarını doğal ortamda 120 saat gözlemlemeleri istenmiştir. Araştırma sonucunda; çocukların sportif performansa yönelik davranışlarında ebeveynlerin sözel ifadelerinin etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, ebeveynlerin sporda empati duygusu oluşturarak, çocuklarını destekleyerek onların sportif başarılarında önemli rol oynadıkları tespit edilmiştir.

Kremer-Sadlik vd. (2010)'nin İtalya ve Amerika'da okul dönemindeki çocukların ders dışı etkinliklere katılımlarına yönelik ailelerinin tutumlarını inceledikleri çalışmaya 32 çift gelire sahip aileler katılmıştır. Çocukların başarıları açısından önemli olan etkinliklere yönelik ailelerin bakış açıları, görüşme ve etnografik alan çalışmaları aracılığıyla elde edilmiştir. Çocukların bu etkinliklere bakış açısının farklılaşmasında aile yapısının etkili olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Roman aileler, çocuklarının ders dışı etkinliklere katılımlarının derslerdeki başarılarını olumsuz yönde etkilediğini düşünürken, Los Angeles ailelerinin rekabet ve başarıya vurgu yaparak bu etkinliklerin çocukları yetişkin hayatına hazırlayan etkinlikler olarak değerlendirdikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Masia ve diğerleri (2013)'nin okul çağındaki çocukların ders dışı sportif etkinliklere katılımlarına yönelik ebeveynlerin etkisi, ilgisi ve tutumlarını tespit etmek amacıyla yaptıkları çalışmada; ebeveynlerin spora katılım seviyesi ve çocuklarının spor yapma davranışlarına yönelik tutumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmanın örneklemini çocukları Torrevieja'daki 13 ilköğretim okulunda okuyan toplamda 733 anne ve baba oluşturmuştur. Çalışmada Latorre (2006) tarafından geliştirilen ve okul çağındaki çocukların sportif etkinliklere katılımlarına yönelik ebeveynlerin tutumlarını içeren bir ölçek uygulanılmıştır. Netice itibari ile; bu aktivitelere karşı ebeveynlerin sergiledikleri tutumların olumlu olduğu gözlemlenmiştir.

Yurt içinde Yapılan Araştırmalar

Öncü (2007)'nün ebeveynlerin çocuklarının beden eğitimi dersine katılımlarına yönelik tutum ve beklentilerini ele aldığı çalışmasına, ilköğretim 6. 7. ve 8. sınıfta okuyan toplam 955 öğrencinin velisi katılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen "Tutum Ölçeği", "Beklenti Anketi" ve "Açık Uçlu Soru Anketi" ile elde edilmiştir. Araştırma sonucunda ebeveynlerin, çocuklarının beden eğitimi dersine karşı

olan tutumlarının; çocuğun okuduğu sınıf, beden eğitimi öğretmeninin cinsiyeti, okul takımlarında ve spor kulüplerinde oynama durumuna göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

2009 yılında Kotan, Hergüner ve Yaman yapmış oldukları çalışmada ilköğretim çağında bulunun sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve ailenin etkisini tespit edebilmeyi amaçlamışlardır. Verilere anket yolu ile ulaşılmış, betimsel araştırma modeli kullanılmıştır. 20 sorudan oluşan anket 500 ilköğretim öğrencisi üzerinde uygulanmıştır. Araştırma neticesinde ailenin eğitim ve gelir düzeyi, ailede sporcu olmasının çocuğun spor yapması üzerinde etkili olduğu, çocukların spora yönelmesinde ailenin spora bakış açısının etkili olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Pehlivan (2009) yılında hayata geçirdiği çalışmasında, basketbol spor okuluna devam eden çocukların ailelerinin çocuklarını spora yönlendirmedeki rolü, spora katılımın çocuğun gelişimine katkısı ve çocuğun spora devam etmesinin önündeki engelleri tespit etmiştir. Araştırmaya 258 (148 anne ve 118 baba) ebeveyn katılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen ve dört bölümden oluşan bir ölçek aracılığıyla elde edilmiştir. Araştırma sonucunda ebeveynler, sporun çocuklara sağladığı kişisel, sosyal ve fiziksel gelişim dolayısıyla çocuklarının sportif etkinliklere katılımlarını desteklediklerini belirlenmişlerdir. Spora katılımdaki engeller olarak ise ders devamlılığı konusunda ebeveynlerin taşıdıkları kaygıya ve sporun nitelikli yapılmasını engelleyen saha ve malzeme eksikliği sebeblerine ulaşılmıştır.

Özsandıkçı (2010)'nın "Yüzme Sporuna Katılımda Ailenin Etkisi" konulu çalışmada, ailelerin çocuklarını yüzme sporuna yönlendirme nedenleri ve yüzmeden beklentileri tespit edilmiştir. Araştırma 267 anne ve 250 baba olmak üzere toplam 517 kişi üzerinde yapılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen anket formuyla toplanmıştır. Çalışmanın sonunda; anne-babanın öğrenim düzeyi, sosyo-ekonomik durumu ve spora olan olumlu tutumunun, çocukların spora yönelik olumlu tutum geliştirmesinde önemli etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Ocak, Keskin, Tortop ve Gölünük (2011) Burdur ve Afyonkarahisar illerinde yaşamlarını sürdüren ve çocukları yaz spor okullarına katılan ailelerin sosyo-ekonomik durumları ve beklentilerinin ele alındığı çalışmaya 446 ebeveyn katılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen anket aracılığı ile elde edilmiştir. Bu veriler istatistiksel olarak değerlendirilmiş ve sonuç olarak ailelerin öğrenim düzeyi arttıkça çocuklarını sportif etkinliklere yönlendirilme oranının yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, ebeveyn tutumlarının sportif etkinliklerin çocuklarının fiziksel ve fizyolojik

gelişimlerine katkı sağladığı, kadın velilerle karşılaştırıldığında erkek veliler maddi kazanç sağlamak amacıyla çocuklarını daha çok spora yönlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Gümüş, Kurt, Güney ve Feyetörbay (2011) anne-baba tutumunun okul başarısına etkisini tespit etmek amacıyla yaptıkları araştırmaya, liselerde okuyan birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinden toplam 150 kişi katılmıştır. Veriler 49 sorudan oluşan anket aracılığıyla elde edilmiştir. Araştırmada istatistiksel veri analizi kullanılmış ve elde edilen verilere göre; çocukların başarısında ailenin çok önemli bir rolü olduğu, çocuğun okul başarısının iyi olmasında okul-aile işbirliğinin önemli olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesine dair bir takım bilgiler sırasıyla sunulmuştur.

Araştırmanın Modeli

Araştırma betimsel bir çalışmadır ve betimsel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü üzerinde ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama çalışmasıdır (Karasar, 2002). Çocuklarını spora yönlendiren ebeveynlerin; bu etkinliklerde çocuklarının sosyal, zihinsel, psikolojik ve fiziki gelişimleriyle ilgili görüşlerini ve gelecek yıllarda çocuklarının spor yapan bir birey olarak hayatlarına devam etmelerini yine bu bağlamda nasıl sporcu olmalarını istediklerini tespit etmek için tarama modeline uygun olarak Yılmaz ve Güven (2015) tarafından geliştirilen ‘’Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği’’ veri toplama amacıyla katılımcılara uygulanarak elde edilen verilerden bulgulara ulaşılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, kolayda ulaşılabilir yöntem ile çocuklarını ders dışı sportif etkinlik olarak aktif bir şekilde tenis branşına göndermeye devam eden katılımda gönüllü n=292 ebeveyn ile (149 baba 143 anne) ile sınırlandırılmıştır. Çalışma grubunda yer alan ebeveynlere ve çocuklarına ilişkin demografik özellikler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Özellikler

Değişkenler		**f**	**%**
Cinsiyet	Kadın	143	49.0
	Erkek	149	51.0
	Toplam	292	100
Çocuk Cinsiyeti	Kadın	142	48.6
	Erkek	150	51.4
	Toplam	292	100
Ebeveyn Eğitim Durumu	Lise ve altı	53	18.2
	Üniversite ve üzeri	239	81.8
	Toplam	292	100
Çocuk Eğitim Durumu	İlkokul	98	33.6
	Ortaokul	121	41.4
	Lise	73	25.0
	Toplam	292	100
Okul türü	Özel	155	53.1
	Devlet	137	46.9
	Toplam	292	100
Algılanan Akademik Başarı Durumu	Orta	117	40.1
	Yüksek	175	59.9
	Toplam	292	100
Gelir Düzeyi	2500-5000	83	28.4
	5001-7500	56	19.2
	7501-10000	58	19.9
	10001 ve üzeri	95	32.5
	Toplam	292	100
Ebeveynin Spor Yapma Durumu	Evet	202	69.2
	Hayır	90	30.8
	Toplam	292	100
Ebeveynin Sporu Takip Etme Durumu	Evet	218	74.7
	Hayır	74	25.3
	Toplam	292	100

Verilerin Toplanması

Çalışmada Yılmaz ve Güven (2015) tarafından geliştirilen "Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır (Ek 1). Birinci bölümü kişisel bilgilerden oluşan ölçeğin ikinci bölümü ebeveynlerin ders dışı sportif aktivitelere karşı olan tutumlarını ölçmeyi amaçlayan 3 alt boyutlu (kişisel gelişim, sosyal destek, akademik algı) 17 maddeden oluşmaktadır. Ölçek araştırmanın belirlenen hedefine uygun olarak araştırmacı tarafından veri toplama aracı olarak çalışma grubuna uygulanmıştır. Ölçek katılımcılara Google formlar aracılığı ile ulaştırılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak "Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği" gerekli izinler alınarak kullanılmıştır (Ek 1).

Ölçeğin birinci bölümünü 'Kişisel Bilgi Formu' oluşturmaktadır (Ek 2). Kişisel Bilgi Formu'nda çocuklarını ders dışı sportif etkinliklere yönlendiren ebeveynlerin; yaşı, cinsiyeti, öğrenim durumları, aile gelir düzeyleri, spora olan ilgilerinin ve çocuklarının akademik başarılarını nasıl gördüklerinin yanı sıra çocuğun; yaşı, cinsiyeti, öğrenim durumu ve okuduğu okul türü gibi ilgili sorulara yer verilmiştir.

Ölçeğin ikinci bölümünü beşli likert, 3 alt boyut ve 17 maddeden oluşan 'Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği' oluşturmaktadır (Ek 3). Boyutlar "Kişisel Gelişim", "Akademik Algı" ve "Sosyal Destek" olarak adlandırılmıştır. Kişisel gelişim boyutunda : 1.3.4.6.7.8.9.12.13.14.15, Sosyal destek boyutunda : 2.11.17, Akademik algı boyutunda ise 5. 10. 16. maddeler yer almaktadır. Ölçeğin madde yük değerleri 0,570 ile 0,914 arasında değişmekte, ölçeğin Croanbach Alfa güvenirlik kat sayısı ise. 0,91'dir. Öçekte yer alan iki olumsuz madde ters kodlanarak ölçekten alınacak en yüksek puan 85, en düşük puan ise 17'dir. Puanların yükselmesi tutumların olumlu yönde yüksekliğini ifade etmektedir. Ölçeğin kendisi Ek 3'de yer almaktadır.

Verilerin Çözümlenmesi

Araştırmanın genel amacı; çocuğunu ders dışı sportif etkinliklere yönlendiren ebeveynlerin bu etkinliklere karşı olan tutumlarının belirlenmesidir. Bu amacı gerçekleştirmek üzere uygulanan formlar sonucunda ulaşılan verilerin çözümlenmesi kısmında, çalışmanın genel amacı doğrultusunda alt amaçlarına da uygun olarak yapılan istatistiksel analizlerde istatistik paket programı kullanılmıştır. Ölçeğin güvenirliğini tespit edebilmek adına Cronbach Alpha iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır. Anket verilerin çözümlenmesi evresinde istatistiksel yöntem olarak t-testi, ANOVA ve Pearson Korelasyon testi kullanılmıştır. Ebeveyn bakış açılarının betimlenebilmesinde çoğunluğun bakışını daha doğru bir şekilde temsil etmesi adına yüzde ve frekanslar belirlenirken "tamamen katılıyorum ve katılıyorum" cevapları ile 'kararsızım' "katılmıyorum ve hiç katılmıyorum" cevapları alınmıştır.

BÖLÜM 4

Araştırmanın bu bölümünde, çalışmanın belirlenen amaç ve alt amaçlarına uygun olarak ulaşılan bulgular ve yorumlar sırasıyla sunulmuştur.

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde çalışmanın ana amacı olan ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum düzeyleri belirlenip, bu tutumların araştırmanın alt amaçları doğrultusunda bir takım değişkenlere bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya çıkarmak hedefiyle yapılan istatistiksel analizler sonunda ulaşılan bulgulara yer verilmiştir.

Çalışmanın ana amacı olan ‘‘Ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere ilişkin tutumları ne düzeydedir?’’ sorusuna yönelik ulaşılan bulgular Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2

Ebeveynlerin Ders Dışı Sportif Etkinliklere İlişkin Tutumlarına ait Ortalamalar

Ebeveyn Tutum Düzeyi	N	Ort.	St. Sapma	Min.	Max.
Kişisel Gelişim	292	4.34	.716	1.00	5.00
Sosyal Destek	292	4.35	.792	1.00	5.00
Akademik Algı	292	3.89	.684	1.67	5.00

Tablo 2’de çalışma grubunun ‘‘Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği’’ kullanılarak elde etmiş oldukları puanların ortalamalarına bakıldığında katılımcıların tutum düzeylerinin ‘‘kişisel gelişim’’ (ort.=4.34), ‘‘akademik algı’’ (ort.=3.89), ‘‘sosyal destek’’ (ort.=4.35) her üç alt boyutta da istatistiksel olarak yüksek

olduğu tespit edilmiştir. Bu durum ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik olumlu bir tutuma sahip olduklarını göstermektedir.

Çalışmanın alt amacı olan "Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumları, ebeveyn cinsiyetine göre farklılaşmakta mıdır?" sorusuna yönelik ulaşılan bulgular Tablo 3'de yer almaktadır.

Tablo 3

Ebeveyn Cinsiyet Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ort.	Ss.	T	P
Kişisel Gelişim	Kadın	143	4.34	.75	0.05	.953
	Erkek	149	4.34	.67		
Akademik Algı	Kadın	143	3.93	.65	0.86	.390
	Erkek	149	3.86	.71		
Sosyal Destek	Kadın	143	4.43	.74	1.615	.107
	Erkek	149	4.28	.83		

Tablo 3'de yer alan bağımsız gruplar için yapılan t-testi analiz sonuçları, katılımcıların ''Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği'' ''kişisel gelişim'' (t=0.059, p=.953), ''akademik algı'' (t=.860, p=.390), ''sosyal destek'' (t=1.615, p=.107) alt boyutlarında ortalama puanlarının istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir. Diğer bir deyişle ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumları cinsiyete göre değişkenlik göstermemektedir.

Çalışmanın bir diğer alt amacı olan "Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumları, çocuklarının cinsiyetine göre farklılaşmakta mıdır?" sorusuna yönelik ulaşılan bulgular Tablo 4'de yer almaktadır.

Tablo 4

Çocuk Cinsiyet Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ort.	Ss.	t.	P
Kişisel Gelişim	Kadın	142	4.33	.67	-.315	.753
	Erkek	150	4.36	.75		
Sosyal Destek	Kadın	142	4.38	.73	.677	.499
	Erkek	150	4.32	.84		
Akademik Algı	Kadın	142	3.85	.68	-.981	.328
	Erkek	150	3.93	.68		

Elde edilen bulgular, yapılan t-testi analizi sonucunda ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum puanlarının çocuk cinsiyetine göre ‘‘kişisel gelişim’’ (t=-.315 p=.753), ‘‘sosyal destek’’ (t=.677 p=.499), ‘‘akademik algı’’ (t=-.981 p=.328) alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı olarak farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

Çalışmanın alt amaçlarından olan “Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumları, ebeveyn öğrenim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yönelik ulaşılan bulgular Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5

Ebeveyn Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları

	Eğitim Durumu	N	Ort.	Ss.	t.	P
Kişisel Gelişim	Lise ve daha az	53	4.31	.62	-.315	.753
	Üniversite ve daha yüksek	239	4.35	.73		
Sosyal Destek	Lise ve daha az	53	4.09	.79	-2.676	.008
	Üniversite ve daha yüksek	239	4.41	.78		
Akademik Algı	Lise ve daha az	53	3.94	.58	.589	.557
	Üniversite ve daha yüksek	239	3.88	.70		

Sonuçlar incelendiğinde, ebeveynlerin tutumlarının eğitim durumlarına göre ‘‘kişisel gelişim’’ (t=-.315 p=.753) ve ‘‘akademik algı’’ (t=.589 p=.557) alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. ‘‘Sosyal destek’’ alt boyutuna bakıldığında ise elde edilen puanlarda lise ve daha az eğitim düzeyine sahip ebeveynler ile üniversite ve daha yüksek eğitim düzeyine sahip ebevenylerin tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmektedir (t= -2.67 p=.008). Öğrenim durumu üniversite ve daha yüksek olan ebeveynlerin tutum puanlarının, öğrenim durumu lise ve daha az olanlardan daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Araştırmanın alt amaçlarından bir diğeri olan “Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumları, ebeveyn gelir seviyesine göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna dair elde edilen bulgular Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6

Ebeveyn Gelir Durumu Değişkenine Göre Yapılan ANOVA Sonuçları

	Ebeveyn Gelir Durumu	N	Ort.	Ss.	F	P
Kişisel Gelişim	2500-5000	83	4.34	.564	1.202	.229
	5001-7500	56	4.30	.771		
	7501-10000	58	4.23	.944		
	10001+	95	4.44	.634		
Sosyal Destek	2500-5000	83	4.12	.754	4.200	.006
	5001-7500	56	4.39	.797		
	7501-10000	58	4.33	1.00		
	10001+	95	4.54	.613		
Akademik Algı	2500-5000	83	3.91	.663	.596	.618
	5001-7500	56	3.95	.683		
	7501-10000	58	3.93	.593		
	10001+	95	3.82	.749		

Yapılan ANOVA analizi sonucunda, çalışma grubunun ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarının gelir seviyesine göre ‘‘sosyal destek’’ [F(3, 288)=4.200, p<0.01], alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. 10000 TL ve üzeri gelire sahip olan ebeveynlerin, 2500-5000 TL arası gelire sahip olan ebeveynlerden daha yüksek bir tutum puanına sahip oldukları tespit edilmiştir. ‘‘Akademik algı’’ [F(3, 288)=.596, p<0.05], ve ‘‘kişisel gelişim’’ [F(3, 288)=1.202, p<0.01], alt boyutunda ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Çalışmanın alt amacı olan “Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumları, ebeveynlerin spor yapma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna dair ulaşılan bulgular Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7

Ebeveyn Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları

	Spor Yapma Durumu	N	Ort.	Ss.	t	P
Kişisel Gelişim	Evet	202	4.38	.777	1.315	.190
	Hayır	90	4.26	.550		
Sosyal Destek	Evet	202	4.43	.792	2.742	.006
	Hayır	90	4.16	.763		
Akademik Algı	Evet	202	3.96	.657	2.355	.019
	Hayır	90	3.75	.725		

Ebeveynlerin spor yapma durumlarına göre ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarının farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koyabilmek adına yapılan t-testi analiz sonuçları, ‘‘sosyal destek’’ (t= 2.742 p=.006) ve ‘‘akademik algı’’ (t=2.355 p=.019) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgulara göre spor yapan ebeveynler, yapmayanlara oranla daha yüksek bir tutum puanına sahiptirler. ‘‘Kişisel gelişim’’ (t=1.315 p=.190) alt boyutunda ise istatiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Araştırmanın alt amacı olan “Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumları, ebeveynlerin sporla ilgili haberleri takip etme durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna dair ulaşılan bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8

Ebeveynlerin Sporla İlgili Haberleri Takip Etme Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları

	Haber Takip Durumu	N	Ort.	Ss.	t	P
Kişisel Gelişim	Evet	218	4.36	.671	.658	.511
	Hayır	74	4.29	.838		
Sosyal Destek	Evet	218	4.36	.764	.498	.619
	Hayır	74	4.31	.873		
Akademik Algı	Evet	218	3.89	.682	-.347	.729
	Hayır	74	3.92	.694		

‘‘Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği’’ kullanılarak elde edilen veriler incelendiğinde, yapılan t-testi analizi sonucu çalışma grubunun tutumlarının spor ile ilgili haberleri takip etme durumlarına göre ‘‘kişisel gelişim’’ (t=.658 p=.511), ‘‘sosyal destek’’ (t=.498 p=.619), ‘‘akademik algı’’ (t=.-347 p=.729) alt boyut puanlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir (Tablo 8).

Araştırmanın alt amacı olan “Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumları, çocukların öğrenim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna cevap bulabilmek adına ulaşılan sonuçlar Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9

Çocukların Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları

	Çocuğun Eğitim Durumu	N	Ort.	St. Sapma	T	P
Kişisel Gelişim	İlköğretim	219	4.35	.746	.492	.623
	Lise	73	4.31	.622		
Sosyal Destek	İlköğretim	219	4.41	.772	2.393	.017
	Lise	73	4.16	.824		
Akademik Algı	İlköğretim	219	3.94	.670	1.783	.076
	Lise	73	3.77	.715		

Yapılan t-testi analizinin ardından ulaşılan sonuçlar, çocukların öğrenim durumuna göre ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumlarının ‘‘sosyal destek’’ (t=2.393, p=.017) alt boyut puanlarının istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. Çocukları ilköğretim düzeyinde olan ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum puanları, çocukları lise düzeyinde öğrenim gören ebeveynlere göre daha yüksektir. ‘‘Akademik algı’’ (t=1.783 p=.076) ve ‘‘kişisel gelişim’’ (t=.492 p=.623) alt boyutlarının puanları arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Çalışmanın alt amaçlarından olan “Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumları, algılanan akademik başarı durumuna göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna dair ulaşılan sonuçlar Tablo 10’da bulunmaktadır.

Tablo 10

Çocukların Algılanan Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları

	Algılanan Akademik Durumu	N	Ort.	Ss.	T	P
Kişisel Gelişim	Orta	117	4.28	.814	-1.240	.216
	Yüksek	175	4.38	.641		
Sosyal Destek	Orta	117	4.28	.864	-1.187	.236
	Yüksek	175	4.40	.739		
Akademik Algı	Orta	117	3.84	.747	-1.032	.319
	Yüksek	175	3.93	.637		

Tablo 10 incelendiğinde, ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanların çocuklarının algılanan akademik başarı durumları

bağımsız değişkenine göre ‘‘kişisel gelişim’’ (t=1.240 p=.216) ‘‘sosyal destek’’ (t= -1.187 p=.236) ‘‘akademik algı’’ (t=.-1.032 p=.319) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir.

Çalışmanın bir diğer alt amaçlarından olan “Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumları, çocuklarının öğrenim gördükleri okul türüne göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yönelik elde edilen bulgular Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11

Çocukların Öğrenim Gördükleri Okul Türü Değişkenine Göre Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları

	Okul Türü	N	Ort.	Ss.	t	P
Kişisel Gelişim	Devlet	155	4.39	.707	1.103	.271
	Özel	137	4.29	.726		
Sosyal Destek	Devlet	155	4.46	.757	2.637	.558
	Özel	137	4.22	.813		
Akademik Algı	Devlet	155	3.87	.705	-.587	.009
	Özel	137	3.92	.661		

Ulaşılan bulgular incelendiğinde t-testi analiz sonuçları, çocukların öğrenim gördükleri okul türü değişkenine göre çalışma grubunun ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ölçeğinden elde ettikleri puanların ‘‘akademik algı’’ (t=-.587 p= .009) alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı olarak farklılaştığını göstermektedir. Çocukları özel okulda eğitim gören ebeveynlerin tutum puanları, çocukları devlet okulundan eğitim gören ebeveynlerden daha yüksektir. ‘‘Kişisel gelişim’’ (t=1.103, p=.271) ve ‘’sosyal destek’’ (t=2.637 p=.558) alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Çalışmanın bir diğer alt amaçlarından olan “ Ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere karşı olan tutumlarının yaş değişkeni ile olan ilişkisi nedir? ” sorusuna yönelik elde edilen bulgular Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12.

Ebeveyn Yaş Değişkenine Göre Yapılan Pearson Korelasyon Testi Analiz Sonuçları

	Aile yaş	Kişisel gelişim	Akademik algı	Sosyal destek
Aile yaş	1			
Kişisel gelişim	-.01	1		
Akademik algı	-.00	.36**	1	
Sosyal destek	-.12*	.88**	.34**	1

Tablo 12' deki Pearson Korelasyon testi analiz sonuçlarına göre, ebeveyn yaş değişkeni ile ''Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği '' ''sosyal destek'' alt boyutunda negatif yönde istatistiksel olarak bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma grubuna uygulanan ''Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği'' puanları incelendiğinde ölçeğin sosyal destek alt boyutunda ebeveyn yaşı yükseldikçe tutum düzeyinin düştüğü tespit edilmiştir. ''Akademik algı'' ve ''kişisel gelişim'' alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

BÖLÜM 5

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, çalışmanın sonunda ulaşılan sonuçlar ve daha sonraki araştırmalara destek olması amacıyla yapılan öneriler sırasıyla sunulmuştur.

Sonuçlar

Yeni nesillerin sosyal bir birey haline gelmesinde etraflarında bulunan yetişkinlerin yönlendirmeleri ve uygulamaya koydukları işlem, etkinlikler nesiller arası kültür alışverişini gerçekleştirmektedir. Bu durum yeni nesiller için bir eğitim olarak da nitelendirilebilmektedir. Bu şekilde toplumsal ve sosyal hayatın içine giren yeni nesil, toplumsal ve sosyal hayatın devamlılığınıda sağlamaktadır. Bu noktada okullarında birey yetiştirmede çok büyük bir yeri vardır. Okullarda yapılan etkinliklerin yeri yadsınamaz derecede önemli olsa bile bireyin gerçek hayatı tanıması, sorumlu bir birey haline gelmesi adına okulda aldığı bu eğitimler dışında stresten, kötü alışkanlıklardan korunduğu, enerjilerini pozitif şekilde kullanabilecekleri bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirebilecekleri ders dışı etkinliklere ihtiyaç duyulmaktadır.

Ders dışı etkinliklerin arasında sportif etkinliklerin başı çektiğini söyleyebiliriz. Ülkemizde ders dışı sportif etkinlikler hızla yayılmakta olup, her geçen gün kendine daha fazla katılımcı bulmakatadır. Spor insanın bütün yeteneklerini zorlayan, bireyin kişisel gelişimi açısından (fiziksel, zihinsel ve sosyal, vb.) önemli bir unsur olarak yerini almaktadır. Spor çocuklara küçük yaştan itibaren sorumluluk yüklediği gibi aynı zamanda karşılarına çıkacak bir problemi kendi başlarına çözebilecek farkındalığı da yaratmaktadır. Çocukların sporu bir yaşam tarzı haline dönüştürebilmeleri adına, spor ile erken yaşta tanışmaları önemlidir. Çocukların spora dair oluşturacakları tutumda ebeveynlerin rolü çok büyüktür. Bu sebeble ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveynlerin bakış açılarını anlayabilmek büyük bir önem taşımaktadır. Bu durumda araştırmanın gerekliliğini ve önemini ortaya çıkarmaktadır.

1) Ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğuna bakıldığında; ölçekten aldıkları puanlar kişisel gelişim, sosyal destek ve akademik algı olarak üç ayrı alt boyutta incelenmiş olup tutum düzeylerinin her üç alt boyutta da istatistiksel anlamda yüksek olduğu olduğu tespit edilmiştir.

2) Ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumları cinsiyete göre incelendiğinde; kişisel gelişim, sosyal destek ve akademik algı alt boyut puanlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşma saptanmamıştır.

3) Ebeveyn tutumları, çocuk cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde ulaşılan bulgulara bakıldığında her üç alt boyutta da istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir.

4) Ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarının öğrenim durumu değişkenine göre karşılaştırılması ile ilgili olarak; ölçekten alınan puanlarda ebeveyn öğrenim durumuna göre kişisel gelişim ve akademik algı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşma görülmemiş ancak sosyal destek alt boyutunda lise ve altı eğitim görenler ile üniversite ve üzeri eğitimini tamamlayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür. Yapılan analizde öğrenim durumu üniversite ve üzeri olan ebeveynlerin, öğrenim durumu lise ve altı olan ebeveynlerden daha yüksek bir tutum puanına sahip olduğu görülmüştür. Başka bir deyiş ile ebeveyn öğrenim durumunda artış oldukça, ders dışı sportif etkinliklere yönelik bakış açıları da daha olumlu bir hale gelmektedir.

5) Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumu, aile gelir durumu değişkenine göre incelendiğinde sosyal destek alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiş olup, akademik algı ve kişisel gelişim alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma gözlenmemiştir. Gelir durumu yüksek olan ebeveynlerin bu etkinliklere dair daha yüksek bir tutum puanına sahip oldukları tespit edilmiştir. Diğer bir ifade ile ebeveynlerin aylık gelir durumu arttıkça ders dışı sportif etkinliklere yönelik daha olumlu bir bir bakış açısı sergiledikleri görülmüştür.

6) Ölçekten elde edilen puanların ebeveynlerin spor yapma durumlarına göre karşılaştırılması sonucunda, akademik algı ve sosyal destek alt boyutlarında ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumları istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık göstermiştir. Kişisel gelişim alt boyutunda ise istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu farklılık spor yapan ebeveynler lehinedir. Spor yapan ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum puanları spor yapmayan ebeveynlere göre daha yüksektir.

7) Ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumları, sporla ilgili haberleri takip etme durumlarına göre incelendiğinde; sosyal destek, kişisel gelişim ve akademik algı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bu durum ebeveyn tutumlarının, spor ile ilgli haberleri takip etme durumundan etkilenmediğini ortaya koymaktadır.

8) Ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarının, çocukların öğrenim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelendiğinde; sosyal destek alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma görülmekteyken, akademik algı ve kişisel gelişim alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Sosyal destek alt boyutunda çocukları ilköğretim düzeyinde öğrenim gören ebeveynlerin tutum puanlarının, çocukları lisede öğrenim gören ebeveynlerin puanlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum çocukları ilköğretim seviyesinde öğrenim gören ebeveynlerin daha olumlu bir bakış açısına sahip olduğu göstermektedir. Çocukların sınıf seviyesi arttıkça ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik olan tutumlarının düşüş gösterdiğini söylemek mümkündür.

9) Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumlarının algılanan akademik başarı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakıldığında; kişisel gelişim, akademik algı ve sosyal destek alt boyutlarında istatistiksel açıdan herhangi bir farklılaşmaya rastlanmamıştır. Başka bir şekilde ifade edecek olursak, çocuklarının ders dışı sportif etkinliklere katılımına yönelik ebeveyn bakış açılarının algıladıkları akademik başarı değişkeninden etkinlenmediğini söyleyebiliriz.

10) Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumlarının, çocuklarının öğrenim gördükleri okul türü değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelendiğinde ise; akademik algı alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olduğunu saptanmıştır. Çocukları özel okula giden ebeveynlerin akademik algı alt boyutunda tutum puanları, çocukları devlet okuluna giden ebeveynlere oranla daha yüksektir. Kişisel gelişim ve sosyal destek alt boyutlarında ise bir istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

11) Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumlarının yaş değişkeni ile arasında olan ilişkiye bakıldığında, yapılan Pearson Korelasyon testi sonucunda ebeveynlerin yaşlarının arttıkça tutum puanlarının düştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum bize genç olan ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere dair daha olumlu bir bakış açısına sahip olduklarını göstermektedir.

Ebeveynlerinin ders dışı sportif etkinliklere olan bakış açılarının belirlenmesine yönelik olan bu araştırmada; ilk olarak ebeveyn tutumlarının düzeyi incelenmiştir. Bu bulgular sonucunda ebeveynlerin tutumlarının olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir (Tablo2). Ders dışı sportif etkinliklere dair ebeveynlerin bakış açılarının olumlu yönde olması; bu etkinliklerin çocuklarına sağlamış olduğu sosyalleşme fırsatı, liderlik özelliği kazanma, kendi yeteneklerini tanıma şansı, planlı ve programlı yaşamayı öğrenme ve buna benzer faydalarının farkında oldukları buna yönelik tutum ve davranış sergiledikleri şeklinde açıklanabilir. Genel olarak bakıldığında hem anne hem de babalar bu etkinliklerin çocuklarının kişilik gelişimi, akademik gelişim ve fiziksel gelişimini sağladığı; madde, alkol ve sigara kullanımını önleyen güvenilir bir ortam sunduğunu düşündükleri söylenebilir. Bu etkinliklerin ergenler üzerindeki etkisini ele alan ve benzer bulgulara sahip çalışmalar mevcuttur (Darling, vd., 2005; Eccles ve Barber, 1999; Fredricks ve Eccles, 2008). Planlı ve programlı oluşturulmuş bu etkinlikler sayesinde, ebeveynlerin çocuklarının ders dışında ne yaptıkları ve nasıl zaman geçirdikleri konusunda kaygılarının azaldığı görülmektedir (Franklin, 2004). Çalışan ebeveynler çocuklarının ders dışı zamanlarını sınırlı oranda kontrol etme fırsatına sahip olduklarından (Shannon, 2006), bu etkinliklerin çocuklarının okul sonrasını planlı ve programlı geçirmelerini sağladığına yönelik fikirlerde bulunmuştur. Bu aktivitelere dâhil olurken ebeveyn desteği ve teşvikinin önemli olduğu ve de hem çocuk hem ebeveynler için olumlu bir durum yarattığı söylenebilir.

Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn bakış açılarının incelendiği mevcut araştırmada; çalışmanın alt amaçlarından birisi olarak çocukların bu etkinliklere katılımında ebeveyn cinsiyetinin etkisi ele alınmıştır (Tablo 3). Cinsiyet değişkeninin ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumlarında bir farklılık yaratmadığı gözlenmiştir. Ebeveyn katılımı ve ders dışı sportif etkinliklere katılım arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmalar (Anderson vd., 2003; Case, 2007) ebeveyn cinsiyeti ayrımı yapmadan her ikisinin desteğinin çocukların bu etkinliklere katılımı ve devamlılığı üzerinde önemli unsur olduğunu göstermiştir. Brown, Frankel ve Fennell (1989)'in 13-19 yaş gurubu öğrencilerin, ders dışı sportif etkinliklere katılımda anne ve babanın etkisini ele aldıkları çalışmada, anne ve babaların bu etkinliklere yönelik pozitif tutuma sahip oldukları ve çocukların sportif etkinliklere katılımı konusunda algılanan ebeveyn desteğinin önemli olduğu saptanmıştır.

Ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum puanları, çocuklarının cinsiyetine göre incelendiğinde de istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşma ortaya

çıkmamıştır (Tablo 4). Bu durum ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik bakış açılarının çocuğun cinsiyet durumundan etkilenmediğini ortaya koymaktadır.

Ebeveyn tutumları öğrenim durumlarına göre karşılaştırıldığında, elde edilen bulgular doğrultusunda sosyal destek alt boyutunda lise ve altı öğrenim durumuna sahip olan ebeveynlere kıyasla üniversite ve üstü düzeyinde öğrenim durumuna sahip ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere karşı olan bakış açılarının daha olumlu olduğu gözlemlenmiştir (Tablo 5).

Ebeveynlerin gelir durumlarına göre ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum puanlarına bakıldığında sosyal destek alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmektedir (Tablo 6). Bu farklılığın hangi gelir seviyesine göre anlamlılık gösterdiğini tespit etmek amacıyla yapılan ANOVA testi; farklılığın yüksek gelir seviyesine sahip olan ebeveynlerin lehine anlamlı olduğunu ortaya koymuştur. Aile gelir seviyesi 2500-5000 TL olan ebeveynlerin, geliri 1000 TL ve üzeri olan ebeveynlere oranla tutum puanlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Gelir düzeyleri arttıkça ebeveynlerin bu etkinliklere yönelik bakış açılarının daha olumlu hale geldiği sonucuna varılmıştır. Kotan vd., (2009)'ın ilköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve ebeveynlerin etkisini araştırdığı çalışmada benzer sonuca ulaşılmıştır. Araştırmada aile gelir seviyesi arttıkça çocuğu spor okullarına gönderme oranın arttığı elde edilmiştir. Brockman, Jago, Fox, Thompson, Cartwright ve Page (2009), İlköğretim seviyesinde eğitim gören çocukların fiziksel aktiviteye katılımlarında aile ve sosyo-ekonomik faktörlerin etkisini araştırdıkları bu çalışma; yüksek sosyo-ekonomik seviyeye sahip olan ebeveynlerin hepsinin çocuklarını daha çok aktivitelere yönlendirdikleri tespit etmiştir. Düşük ve orta gelir düzeyine sahip olan ebeveynlerin ise çocuklarını belirli oranda destekledikleri saptanmıştır. Bu sonuçlar dikkate alındığında, çocukların sportif etkinliklere katılımında ebeveynlerin sahip olduğu sosyo-ekonomik şartlar ve onların tutumlarının önemli bir faktör olduğu söylenebilir. Çocukların ders dışı sportif etkinliklere katılımı ele alındığında, ekonomik kaynakların çocukların katılım şanslarını etkilediği görülmüştür (Anderson vd., 2003). Sarı (2012)'nın lise öğrencilerinin okullarda düzenlenen ders dışı etkinliklere katılımını incelediği araştırmada; ebeveynleri düşük gelire sahip olan öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılımının diğer öğrencilerden daha düşük olduğu saptanmıştır. Shumow ve Miller (2001) düzenlenmiş ders dışı sportif etkinliklere katılım gösteren öğrencilerin sosyo-ekonomik seviye olarak yüksek gelir düzeyine sahip olduklarını belirlemiştir. Bunun sebebi olarak, orta ve yüksek gelire sahip olan çocuklara göre, düşük gelir

seviyeye sahip çocukların bulunduğu çevre ve eğitim gördükleri okullardaki kaynakların sınırlı olmasının onların bu etkinliklerden yararlanmasının önünde engel olarak görülmektedir (Powell, Peet ve Peet, 2002; Posner ve Vandell, 1994).

Ebeveynlerin spor yapma durumlarına göre ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarının farklılaşıp farklılaşmadığına bakıldığında, sosyal destek ve akademik algı alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Elde edilen bulgulara göre spor yapan ebeveynler, yapmayanlara oranla daha yüksek bir tutum puanına sahiptirler (Tablo 7). Ebeveynlerin geçmişlerinde bir spor yaşantısına sahip olması ve spor yapmış olmaları bu etkinliklere pozitif bakış açısı kazanmalarını sağlamaktadır. Spor yapan ebeveynlerin bu etkinliklerin kendi hayatlarına kattıkları olumlu faktörlerin farkında olmaları dolayısı ile çocuklarına da sağlayabileceği faydaların önemini bilmektedirler. Kendilerinin de yaparak yaşayarak tecrübe ettikleri; sporun sosyal, fiziksel, psikolojik gelişimi desteklemesi açısından spor yapan ebeveynlerin bilgileri, çocukların ders dışı sportif etkinliklere katılımını destekleyen önemli bir faktör olduğu söylenebilir. Kotan vd. (2009) ilköğretimde eğitim gören sporcu öğrencilerin bu etkinliklere katılımında aile etkisini araştırdığı bu çalışmada; ailede spor yapan en az birisinin % 61.3 oranında olduğunu ve "ailem beni devamlı spor yapmaya teşvik eder" sorusuna öğrencilerin % 62.8'i "her zaman" yanıtını belirlenmiştir. Bu sonuç dikkate alındığında çocukların spora katılım sağlama ve devamlılığında ebeveyn spor yapma durumunun önemli olduğu söylenebilir.

Ebeveyn tutumlarının spor ile ilgili olan haberleri takip etme durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakıldığında, istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (Tablo 8).

Çocukların öğrenim durumu değişkenine göre ebeveyn tutumları incelendiğinde; sosyal destek alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Çocukları ilköğretimde öğrenim gören ebeveynlerin elde ettikleri tutum puanlarının, çocukları lisede öğrenim gören ebeveynlerin tutum puanlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum bize çocukları ilköğretim düzeyinde olan ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere karşı daha olumlu bir bakış açısına sahip olduklarını göstermektedir (Tablo 9). Yapılan bir çalışmada, çocukların ders dışı sportif etkinliklere katılımı, ebeveyn desteği ve baskısı incelendiğinde hangi çocukları hangi yaş seviyesinde olursa olsun ebeveyn desteğinin çocukların ders dışı sportif etkinliklere katılımında pozitif katkı sağladığı; ebeveyn baskısının ise çocukların bu etkinliklere katılımında negatif sonuçlar verdiğini gözlemlenmiştir (Anderson ve diğerleri (2003).

Ebeveyn tutumlarının, çocuklarının akademik başarısına ilişkin algılarına göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakıldığında istatistiksel olarak herhangi anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (Tablo 10). Literatürde, yapılan çalışmalar sonucunda çocukları bu etkinliklere katılım sağlayan ebeveynlerin çocuklarının akademik başarısının düşeceğine yönelik tedirginlik yaşadığı bilgisine ulaşılmıştır. Mevcut araştırmada ise benzer bulgulara rastlanmamıştır. Araştırmanın çalışma grubunun, ders dışı sportif etkinliklerin çocuğun akademik başarısını yükselteceğine dair fikirlere sahip oldukları söylenebilir.

Çocukların öğrenim gördükleri okul türüne göre ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarına bakıldığında; akademik algı alt boyutunda istatistiksel anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Özel okula giden çocukların ebeveynlerinin tutumlarının, çocukları devlet okuluna giden ebeveynlerin tutumlarına göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir (Tablo 11). Kişisel gelişim ve sosyal destek alt boyutlarında ise anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Blomfiel ve Barber (2011)'ın Avusturalyalı gençler üzerinde yaptıkları araştırmada, ders dışı etkinliklerin gençlerin benlik algısına sağladığı gelişimsel deneyimleri inceledikleri araştırmada; okulun bulunmuş olduğu sosyo-ekonomik durumunun çocukların ders dışı etkinliklerden yararlanmasını sağlayan önemli bir faktör olduğunu tespit etmiştir. Araştırmada; düşük sosyo-ekonomik seviyeye sahip okullarda eğitim gören öğrencilerin ders dışı etkinliklerden yararlanma olanağının yüksek sosyo-ekonomik seviyeye sahip olan okullardan daha az olduğu sonucuna varılmıştır.

Ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere karşı olan tutumlarının yaş değişkeni ile olan ilişkisine bakıldığında ölçekten elde edilen puanlarda sosyal destek alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır. Elde edilen bulgular ebeveyn yaşı yükseldikçe tutum düzeyinin düştüğü göstermektedir (Tablo 12).

Sonuç olarak ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumlarının; yaş, öğrenim durumu, gelir durumu, spor yapma durumu, çocuk öğrenim durumu ve okul türü değişkenlerinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar içermesi ile beraber ebeveynlerin ortalama tutum puanlarının yüksek olduğu yani ders dışı sportif etkinliklere yönelik olumlu bir bakış açısına sahip oldukları yapılan incelemeler sonunda ortaya koyulmuştur.

Öneriler

Mevcut çalışmada çocuklarını ders dışı sportif etkinliklere yönlendiren ebeveynlerin, bu etkinliklerin faydalarının farkında oldukları tespit edilmiştir. Gelecekte bu etkinliklerin ergen gelişimi üzerindeki etkilerinin birlikte ele alındığı çalışmalar tasarlanabilir.

Mevcut çalışmada çocuğu lisede öğrenim gören ebeveynlerin tutum düzeylerinde, çocuğu ilköğretimde olanlara oranla düşüş tespit edilmiştir. Gelecekte, çocukların ders dışı sportif etkinliklerde elde ettikleri başarının akademik başarı üzerinde olumlu etkisinin olacağı bir durum yaratılabilir. Bu sayede çocuğunun öğrenim seviyesi yüksek olan ebeveynlerin de bu etkinliklere karşı daha olumlu bir tutum sergilemeleri sağlanabilir.

Mevcut çalışmada çocukların akademik başarısı sadece ebeveynlerin algılarına göre tespit edilmiştir. Bu yönüyle akademik başarı ile ders dışı sportif ekinlikler arasındaki ilişkinin düzeyi tespit edilememiştir. Sonraki çalışmalar boylamsal olarak tasarlanarak aile katılımı ile okul başarı ve ders dışı sportif etkinlikler arasındaki ilişki de araştırılabilir.

Mevcut çalışma nicel veri toplama sürecini içeren genel betimsel bir çalışma yaklaşımı ile desenlenmiştir. İleride bu konuya dair yapılacak başka bir çalışmaya nitel veri toplama süreci de eklenerek karma bir yaklaşımla desenlenip, ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere karşı olan tutumları belirlendikten sonra konuya dair görüşleri yapılandırılmış görüşme formu ile daha detaylı olarak incelenebilir.

Çocukların okuduğu okul türü ve ebeveynlerin sahip olduğu gelir durumunun bu etkinliklere katılımda önemli faktörler olduğu mevcut çalışmada tespit edilmiştir. Bu bağımsız değişkenler kontrol altına alınarak farklı örneklem üzerinde deneysel bir çalışma tasarlanabilir.

KAYNAKLAR

Acar, Z. (2012). *İlköğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Ders Dışı Etkinliklere Katılım Motivasyonlarının İncelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Akalan, O. (2009). *İlköğretim Kurumlarındaki Okul Takımlarında Yer Alan SBS ve OKS'deki Başarılarının Araştırılması (Kütahya İli Örneği).* Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.

Akgül, S., Göral, M., Demirel, M., ve Üstün, Ü.D. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Okul İçi ve Okullar Arası Sportif Etkinliklere Katılma Nedenlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Araştırılması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(32), (ss.13-22).

Akın, F., Şimşek, O., ve Erdem, T. (2007). *Türkiye'de Eğitim Sorunu: Toplumsal Aktörlerine Göre Eğitim Sorunlarına Bakış*. Ankara: Türk Eğitim Sen.

Amman, M.T. (2000). Spor Sosyolojisinde Seçme Konular Sporda Sosyal Bilimler, (Ed: H.C. İkizler), (ss.,3,24,119,120,122) Alfa Basım Yayın Dağıtım, Bursa.

Andersen & Wold (1992). *Parental and peer influences on leisure-time physical activity in young adolescents*.Department of Psychosocial Science, University of Bergen, Norway.

Anderson, J. C., Funk, J. B., Elliott, R., & Smith, P. H. (2003). Parental support an pressure and children's extracurricular activities: Relationships with amount of involvement and affective experience of participation. *Journal of Applie Developmental Psychology, 24*(2), (pp.241-257).

Aslan, M. F.,ve Başaran, Z. (2002). *Kocaeli Bölgesi İlköğretim Okullarında Okuyan Öğrencilerin Spora Yönelmelerinde Ailenin, Beden Eğitimi Öğretmeni ve Çevrenin Etkileri*. 7. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi'nde Sunulmuş Bildiri, Antalya. Erişim Adresi: http://dspace.kocaeli.edu.tr:8080/xmlui/handle/11493/1421

Aybek, A. (2007). *Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine ve Ders Dışı Etkinliklere Yönelik Tutumlarında Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Rolü.* Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Balyer, A.,& Gündüz, Y. (2012). Effects of structured extracurricular facilities of students' academic and social development. *Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(2), (pp.4-20).

Barber, B. L., Stone, M. R., & Eccles, J. S. (2010). Protect, prepare, support, and engage. Handbook of research on schools, schooling, and human development. Erişim Adresi: https://scholar.google.com.tr/

Bartko, W. T.,& Eccles, J. S. (2003). Adolescent participation instructured and unstructured activities: A person-oriented analysis. *Journal of Youth and Adolescence*, *32*(4), (pp. 233-241).

Başaran, İ. E. (1998). *Eğitim Psikolojisi*, Nobel Yayın Dağıtım Ankara.

Binbaşıoğlu, C. (2000). Okulda Ders Dışı Etkinlikler. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Blomfield, C. J., & Barber, B. L. (2011). Developmental experiences during extracurricular activities and Australian adolescents' self-concept: Particularly important for youth from disadvantaged schools. Journal of youth and adolescence, 40(5), 582-594.

Brockman, R., Jago, R., Fox, K. R., Thompson, J. L., Cartwright, K., & Page, A. S. (2009). Get off the sofa and go and play": family and socioeconomic influences on the physical activity of 10-11 year old children. *BMC Public Health*. *21*(9), 253. doi: 10.1186/1471 2458-9-253.

Brown, B. A., Frankel, B. G., & Fennell, M. P. (1989). Hugs or shrugs: Parental and peer influence on continuity of involvement in sport by female adolescents. *Sex Roles*, *20*(7-8), 397-412.

Carter, E., Swedeen, B., Moss, C., & Pesko, M. (2010). "What are you doing after school?" Promoting extracurricular involvement for transition-age youth with disabilities. *Intervention in School and Clinic*, *43*(5), (pp. 275–283).

Case, E. (2007). *Extracurricular activity participation in elementary school children: Links to well-being and academic achievement* (Master's thesis). Retrieved from http://dc.msvu.ca:8080/xmlui/handle/10587/289 sayfasından erişilmiştir.

Chepyator Thomson, J. R.,& Hsu, S. H. (2013). *Global perspectives on physical education and after-school sport programs*. Plymouth United Kingdom.

Coakley, J. (2003). *Sports in society* (Issues and Controversies).(8. Edition). Singapore.

Crespo, M. & Miley, D. (1998) International Tennis Federation Advanced Coaches Manual(s.122,123,127,128), Canada. Erişim Adresi: https://www.itftennis.com/en/

Daley, A. J.,& Leahy, J. (2003). Self-perceptions and participation in extra-curricular physical activities. *Physical Educator*, *60*(2), 13. Erişim Adresi: https://scholar.google.com.tr/scholar/ Self-perceptions and participation in extra-curricular physical activities. *Physical Educator.*

Darling, N., Caldwell, L. L., & Smith, R. (2005). Participation in school based extracurricular activities and adolescent adjustment. *Journal of Leisure Research*, *37*(1), (pp. 51-56).

Dick, Andrew (2010). *The relationship of participationon in extracurricular activitiest student achievement, student attendance, and student behavior in a nebraska school district*. ErişimAdresi: https://digitalcommons.unl.edu/dissertations/AAI3398096/

Doğan, D. G. (2001). *Sporda Başarıyı Etkileyen Sosyal Faktörler Üzerine Bir Araştırma.* Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Dworkin, J. B., Larson, R. W., & Hansen, D. (2003). Adolescents' accounts of growth experiences in youth activities. *Journal of Youth and Adolescence, 32*(1),(pp17-26).

Eccles, J. S.,& Barber, B. L. (1999). Student council, volunteering, basketball, or marching band: What kind of extracurricular involvement matters? *Journal of Adolescent Research, 14*(1), (pp.10−43).

Eccles, J. S., Barber, B. L., Stone, M., & Hunt, J. (2003). Extracurricular activities and adolescent development. *Journal of Social Issues, 59*(4), (pp.865-889).

Erkal M.E. (1992) Sosyolojik Açıdan Spor. Türk Dün-yası Araştırmalar Vakfı, Kutsun Matbaa ve Reklamcılık Merkezi, s. 86, 89, 90, 104, İstanbul.

Ferrauti A, Maier P, Weber K, (2002). Teml is training. meyer und meyer verlag. Niedernhausen, 11-199. Erişim adresi: https:scholar.google.com.tr/

Fletcher, A. C., Elder, G. H. J., & Mekos, D. (2000). Parental influences on adolescent involvement in community activities. *Journal of Research on Adolescence, 10*(1), ss. (29-48).

Floyd, M. F., Bocarro, J. N., & Thompson, T. D. (2008). Research on race and ethnicity in leisure studies: A review of five major journals. *Journal of Leisure Research, 40*(1), ss. (1-22).

Fişek, K., (1991).''Dünya'da ve Türkiye'de Spor Yönetimi''Ankara Üniversitesi Basımevi,Ankara.

Franklin, J. (2004, December). *It takes a community: Keeping extracurricular activities available for at-risk students.* Education Update, 46(8). Retrieved from http://www.ascd.org/publications/newsletters/education-update/sayfasından erişilmiştir.

Fredricks, J. S., & Eccles, J. A. (2008). Participation in extracurricular activities in the middle school years: are there developmental benefits for African/American and European American youth? Journal of Youth Adolecence, 37(9), 1029-1043. doi: 10.1007/s10964-008-9309-4.

Freedman, J. L., Sears, D. O., & Carlsmith, J. M. (2003). *Sosyal Psikoloji*. (Dönmez, A. Çev.). (4. Baskı) İmge Basımevi, Ankara.

Green, C. B.,& Chalip, L. (1998). Antecedents and consequences of parental purchase involvement in youth sport. Leisure Sciences, 20, 95-109. doi:10.1080/01490409809512268.

Greendorfer, S. L.,& Lewko, J. H. (1978). Role of family members in sport socialization of children. Research Quarterly. *American Alliance for Health, Physical Education and Recreation, 49*(2), (ss.146-152).

Gould, D., Lauer, L., Rolo, C., Jannes, C., & Pennisi, N. (2006). Understanding the role parents play in tennis success: A national survey of junior tennis coaches. British Journal of Sports Medicine, 40, 632-636. doi:10.1136 /bjsm.2005.024927.

Gould, D., Lauer, L., Rolo, C., Jannes, C., & Pennisi, N. (2008). The role of parents in tennis success: Focus group interviews with junior coaches. *The Sport Psychologist Journal*, 22, (ss.18-37).

Gould, D., Tuffey, S., Udry, E., & Loehr, J. (1996). Burnout in competitive junior tennis players: II. Qualitative analysis. *The Sport Psychologist Journal*, 10, (ss.341-366).

Gümüş, İ., Kurt, M., Güney, E. D.,ve Feyetörbay, E. (2011). Anne-Baba Tutumu ve Okul Başarısına Etkisi. *Ekev Akademi Dergisi, 15*(47), (ss.423-442).

Güven, Ö. (1992) Türklerde Spor Kültürü. Türk Tarih Kurumu Basım Evi, s.1, Ankara

Harris, K. W. (1999). *Parental expectations of high school interscholastic athletic Activities.* (Doctoral dissertation). Retrieved from Retrieved from http://proxy. Kirikkale-elibrary.com/ sayfasından erişilmiştir.

Harrison, P.A.,& Narayan, G. (2003). Diffirences in behavior, phychological factors, and environmental factors assosiated with participation in school sports and other activities in adolescence. *Journal of School Health, 73*(3), ss.(113-120).

Harwood & Knight, (2009). Educating and supporting tennis parents: A grounded theory of parents' needs during childhood and early adolescence. Sport, Exercise, and Performance Psychology 5(2), ss. (107-124).

Higginson, D. C. (1985). The influence of socializing agents in the female sport participation process. *Adolescence. Spring, 20*(77), ss.(73-82).

Hill, C. A. (1971). "Factors Related To The *Attitudes* of Ninth Grade Boys ın Arkansas *Toward Physical Education*." Doctoral Dissertation, University of Arkansas in Aicinena, S., "The Teacher And Student Attıtudes Toward Physıcal Educatıon"Physical Educator, 00318981, Late Winter91, Vol. 48, Issue 1.

Holt, N. L., Tamminen, K. A., Black, D. E., Sehn, Z.N., & Wall, M. P. (2008). Parental involvement in competitive youth sport Settings. *Psychology of Sport and Exercise, 9*(5), 63–685. doi:10.1016/j.psychsport.2007.08.001.

Horn, T. S.,& Horn, J. L. (2007). Family influences on children's sport and physical activity participation, behavior, and psychosocial responses. In G. Tenenbaum & R. C. Eklund (Eds.), Handbook of sport psychology (3rd ed,pp. 685-711). New York.

Howard, D. R.,& Madrigal, R. (1990). Who makes the decision: the parent or the child? The perceived influence of parents and children on the purchase of recreation services. *Journal of Leisure Research, 22*(3), ss.(244-258).

Hoyle, R. H.,& Leff, S. S. (1997). The role of parental involvement in sport participation and performance. Adolescence, 32, 233-243. Erişim Adresi: https://search.proquest.com/openview/9f2797edf7c4297cd390cd259ebce518/1?pq-origsite=gscholar&cbl=41539

Huebner, A. J.,& Mancini, J. A. (2003). Shaping structured out-of-school time use among youth: The effects of self, family, and friend systems. *Journal of Youth and Adolescence, 32*(6), ss.(453-463).

İnceoğlu, M. (2004). Tutum Algı İletişim, V Yay., ss., (11,13, 33, 34,35-37, 39), Ankara. Erişim Adresi: https://www.academia.edu/12628801/Metin_İnceoğlu_Tutum_Algı_İletişim

International Tennis Federation (1998) 'Leadership, Management and Admistration Manuel', s.204,205, Canada. Erişim Adresi: https://www.itftennis.com/en/

Jennings, M. Kent and Richard G. Niemi (1968). *The American Political Science Review* Vol. 62, No. 1, pp. 169-184 Erişim Adresi: https://www.jstor.org/stable/1953332?seq=1

Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). *Yeni İnsan ve İnsanlar*. (10. Basım). Evrim Yayınevi, İstanbul.

Karaküçük S. (1995) Rekreasyon Boş Zamanları De-ğerlendirme. Seren Matbaacılık s.186, Ankara.

Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (11. Baskı.) Nobel Yayınları, Ankara.

Karslı, S. (2006). *İlköğretim Okullarında Sosyal Kulüp Çalışmalarının Öğrencilerin Yöneticilik Niteliklerinin Gelişmesine Katkısı: Beypazarı İlçesinde Bir Araştırma.* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kenan Şebin (2007). Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Spora Başlama ve Spor Yapma Nedenlerine İlişkin Görüşleri. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*.

Konig D, Huonker M, Schmid A, Halle M, Berg A, Keul J, (2001). Cardiovascular metabolic and hormonal parameters in professional tennis players. Med Sci Sports Exerc, 33. 654–58. Erişim Adresi: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/11283444/

Kotan, Ç., Hergüner, G., ve Yaman, Ç. (2009).İlköğretim Okullarında Okuyan Sporcu Öğrencilerin Spor Yapmalarında Okul ve Aile Faktörünün Etkisi (Sakarya İli Örneği). Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,3(1),ss.(49-58)

Köse, E. (2003). İlköğretim Düzeyinde Ders Dışı Etkinliklerin Akademik Başarıya ve Okul Kültürünü Algılamaya Etkisi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Kremer-Sadlık, T., Izquierdo, C., & Fatiante, M. (2010). Making meaning of everyday practices: Parents' attitudes toward children's extracurricular activities in the United States and in Italy. *Anthropology ve Education Quarterly*, *41*(1), ss.(35-54).

Laker, A. (2002). *The sociology of sport and physical education an* introductory reader. New York London. Erişim Adresi: A Laker - 2002 - books.google.com

Mahoney, J. L., Cairns, B. D., & Farmer, T. W. (2003). Promoting interpersonal competence and educational success through extracurricular activity participation. *Journal of Educational Psychology, 95*(2), ss. (409).

Mahoney, J. L.,& Stattin, H., (2000). Leisure activities and adolescent antisocial behavior. The Role of structure and social context. *Journal of Adolescence, 23*(2), ss.(113-127).

Mahoney, J. L., Schweder, A. E., & Stattin, H. (2002). Structured after-school activities as a moderator of depressed mood for adolescents with detached relations to their parents. *Journal of Community Psychology*, *30*(1), ss.(69-86).

Masia, J. R., Plaza, D. M., Gonzalez, V. H., Deltell, C. J., &Rorıguez, J. C. (2013). Parental attitudes towards extracurricular physical and sports activity in school-age children. *Journal of Human Sport and Exercise*, *3*(8), ss.(861-876).

McKay, J. P.,& Pearson, K. (1988). *Sociodemagraphic characteristics of elite Australian athletes.* Mangon, J. and Small, R. (Eds). Sport, Culture and Society, New York.

Morgan, C. T. (2000). Psikolojiye Giriş. (Çev. Hüsnü Arıcı ve Orhan Aydın). Ankara: Meteksan AS.

O'Brien, E., & Rollefson, M. (1995). Extracurricular participation and student engagement. *National Center for Education Statistics Policy Issues*, *95*(741), 1-4.

Ocak, Y., Keskin, V., Tortop, Y., ve Gölünük, S. (2011). Çocuklarını Yaz Spor Okullarına Gönderen Ailelerin Sosyo-Ekonomik Durumları ve Beklentileri. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, *2*(1), ss.(13-21).

Ortaç, D. (2004) '*Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Tenise Bakış Açısı'* Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Antrenörlük Eğitimi Bölümü Lisans Bitirme Tezi, Ankara.

Öcalan M., Ramazanoğlu F. (2003) Bazı Demografik Özelliklerine Göre Seyircilerin Futbol İzleme Sıklıklarının İncelenmesi. G.Ü. Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi, Ankara 10-11 Ekim.

Öncü, E., (2007). *Ana-Babaların Çocuklarının Beden Eğitimi Dersine Katılımlarına Yönelik Tutumları ve Beklentileri*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özgüven, İ. E. (2005). "Bireyi Tanıma Teknikleri", PDREM yayınları, 125, Ankara.

Özsandıkçı, K. (2010). *Yüzme Sporuna Katılımda Aile Etkisinin İncelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Öztürk, F. (1998). *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*. Ankara: Bağırgan. Erişim Adresi: https://dergipark.org.tr/en/pub/gbesbd/issue/27963/298406

Pehlivan, Z. (2009). Spora Katılan Çocuklara Yönelik Ailelerin Beklentileri, Çocuklarda Gözlemlenen Davranış Değişimleri ve Spora Katılımın Önündeki Engeller. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *7*(2), 69-76.

Pehlivan, Z. (1998). Ders Dışı Okul Spor Etkinlikleri ve Yeniden Örgütlenmesi. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 9*(3), ss.(11-12).

Posner, R. A. (1995). *Overcoming law*. Harvard University. Erişim Adresi: https://books.google.com.tr/books/ *Overcoming law*

Posner, J. K., & Vandell, D. L. (1994). Low-income children's after-school care: are there beneficial effects of after school programs?. *Child Development, 65*(2), 440-456. Erişim Adresi: https://books.google.com.tr/books

Powell, D. R., Peet, S. H., & Peet, C. E. (2002). Low-income children's academic achievement and participation in out-of-school activities in 1st grade. *Journal of Research in Childhood Education, 16*(2), 202-211.

Razamanoğlu, F., Karahüseyinoğlu, M., Demirel, T., Altungül, O. ve Ramazanoğlu, O., (2005). Sporun Toplumsal Boyutlarının Değerlendirilmesi. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları.*

Rıza, E. (1996). *Sosyal Psikolojiye Giriş*, Anadolu Matbaacılık ss.70,71,74,82,84 İzmir.

Robert, G. A. (2007). *The Effect of extracurricular activity participation on the relationship between parent involvement and academic performance in a sample of third grade children* (Doctoral dissertation). Retrieved from http://proxy.kirikkale-elibrary.com/ sayfasından erişilmiştir.

Sage, G. H. (1980). Parental influence and socialization into sport for male and female intercollegiate athletes. *Journal of Sport & Social Issues*, *4*(2), 1-13.

Sakallı, N. (2001). *Sosyal Etkiler*. İmge Kitap evi Ankara.

Sarı, M. (2012). Ortaöğretim öğrencilerinin ders dışı etkinliklere katılımının incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 5*(1), 72-89.

Shannon, C.S. (2006). Parents' messages about the role of extracurricular and unstructured leisure activities: Adolescents' perceptions. *Journal of Leisure Research, 38*(3), 398-420.

Shumow, L., & Miller, J. D. (2001). Parents' at home and school academiz involvement with young adolescents. *Journal of Early Adolescence*, *21*(1),68-91.

Snyder, E. E.,& Spreitzer, E. A. (1973). Family influence and involvement in sports. Research Quarterly. *American Association for Health, Physical Education and Recreation, 44*(3), (pp. 249-255).

Sunay, H., Saracaloğlu, S., (2003) ‘’Türk Sporcusunun Spordan Beklentileri İle Spora Yönelten Unsurlar’’ Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu *Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, (*ss. 43), Ankara.

Şimşek, D.,ve Gökdemir, K. (2006). Ortaöğretimde Atletizm Yapan Sporcu Öğrencilerin Atletizm Branşına Yönelme Nedenleri ve Beklentiler. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3*(3), (ss. 83-90).

Tepeköylü, Ö.,ve Yüksel, Y. (2010). *Ortaöğretimde Sporcu Öğrencilerle Spor Yapmayan Öğrencilerin İletişim Becerisi Düzeyleri*. 11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi’nde sunulmuş bildiri, Antalya. Erişim Adresi: https://dergipark.org.tr/en/pub/cuefd/issue/49528/584270

Terekli M.S., Katırcı H., Heper E., Erkan M.: Sporda Yönetim Anlayışı ve Çağdaş Spor Yönetimi. H.Ü. Spor Bilimleri ve Teknolojisi YO. Spor Bilimleri Derneği Bildiri Özetleri, Ankara 3-5 Kasım 2000.

Toomey, R. B., McGuire, J. K., & Russell, S. T. (2012). Heteronormativity, schoolclimates, and perceived safety for gender nonconforming peers. *Journal of adolescence, 35*(1), (pp. 187-196).

Tuncel, S., Tuncel, F., Sevde Mavi ve Burçin Akdemir (2012). Ankara’da Yaşayan İnsanların Spor Yapma ve Yapmama Nedenleri. *Uluslararası Hakemli Akademik Sosyal Bilimler Dergisi*, Ankara.

Türkiye Tenis Federasyonu (2019). ‘I-Kort Turnuva Verileri’ Ankara. Erişim Adresi: https://www.ttf.org.tr/

Ülgen G. (1997). “*Eğitim Psikolojisi*”, Alkım Yayınevi,88-91, (ss.94-95), İstanbul.

Welk, G. J. (2003) Parental Influences on Physical Activity in Children: An Exploration of Potential Mechanisms. Pediatric Exercise Science Journal 15(1), (pp.19-33).

Weiss, M. R.,& Glenn, S. D. (1992). Psychological development and females’ sport participation: An interactional perspective. Quest, 44(2), (pp.138-157).

Williams J. W. & Smith, M. (1980). “Middle Childhood Behavior and Development”. (2nd ed). New York, NY: Macmillan Publishing Company in Aicinena, S., “The Teacher And Student Attitudes Toward Physical Education” Physical Educator, 00318981, Late Winter91, Vol. 48, Issue 1.

Woods, C. B., Tannehill, D., & Walsh, J. (2010). The Children’s Sport Participation and Physical Activity Study (Csppa). Proceedings of the Fifth Physical Education, Physical Activity and Youth Sport (PE PAYS) Forum. University of Limerick June.

Woolfolk, A. E. (1987). "Educational Psychology". (3rd ed). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, Inc. akt. Aicinena, S., "The Teacher And Student Attitudes Toward Physical Education" Physical Educator, 00318981, Late Winter91, Vol. 48, Issue 1.

Yalçınkaya M. (1993) Saracaloğlu A., Varol R.: Üni-versite Öğrencilerinin Spora İlişkin Görüşleri ve Beklentileri. Spor Bilimleri Dergisi, c:4, s:2,13, Ankara.

Yavuzer, H. (2008). *Çocuk Psikolojisi*. Remzi Kitapevi, İstanbul.

Yazıcı, A. (2014). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* Sayı: 3/1 2014 s. 394-405, Türkiye International Journal of Turkish Literature Culture Education Volume 3/1 2014 (pp. 394-405), Turkey.

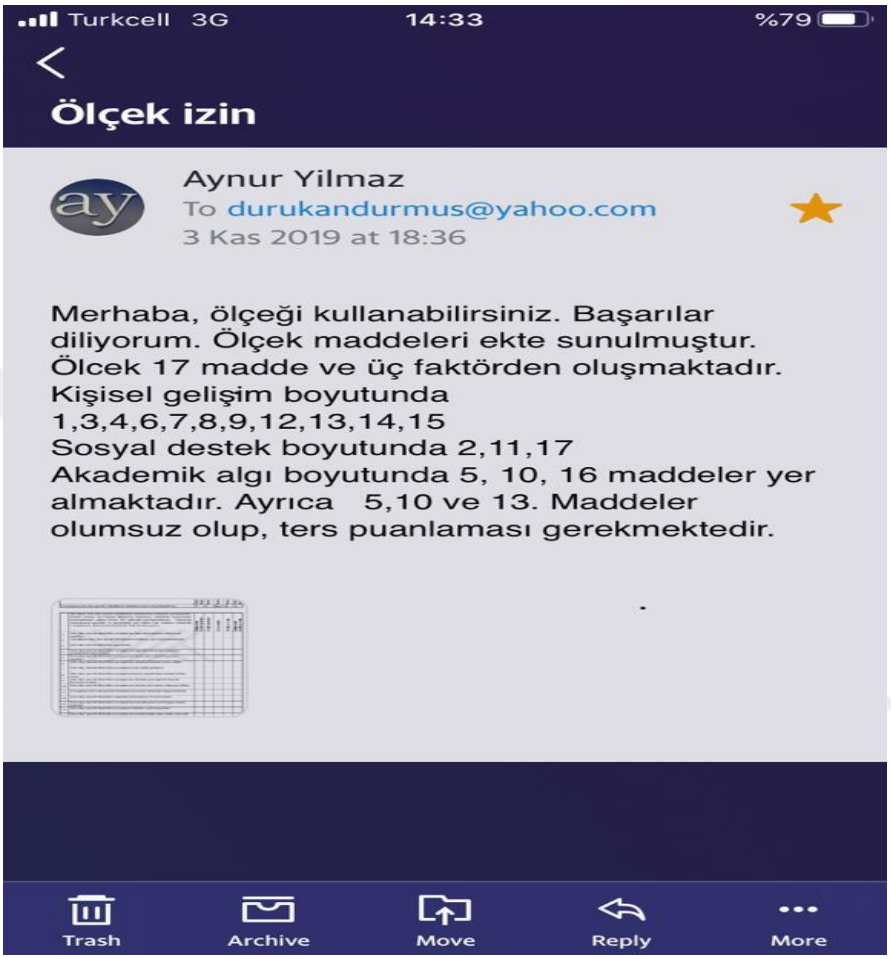
Yıldırım, Y. (2007). '*Türkiye'de Performans Tenisi Yapan Sporcuların Tenise Başlama Nedenleri ve Beklentileri'*. Ankara Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yılmaz, A.,ve Güven, Ö. (2015). Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *9*(ss.244-258).

Yılmaz A. (2016). *Lise Öğrencilerinin Ders Dışı Sportif Etkinliklere Katılımlarına Yönelik Ebeveyn Tutum ve Görüşleri*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EKLER

EK1. Ölçek Kullanım İzni

Ölçek izin

Aynur Yilmaz <aynuryilmaz8661@gmail.com>

Alıcı:durukandurmus@yahoo.com

3 Kas 2019 Paz tarihinde 18:36 saatinde

Merhaba, ölçeği kullanabilirsiniz. Başarılar diliyorum. Ölçek maddeleri ekte sunulmuştur. Ölcek 17 madde ve üç faktörden oluşmaktadır. Kişisel gelişim boyutunda 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15 Sosyal destek boyutunda 2, 11, 17 Akademik algı boyutunda 5, 10, 16 maddeler yer almaktadır. Ayrıca 5, 10 ve 13. maddeler olumsuz olup, ters puanlaması gerekmektedir.

EK 2. Kişisel Bilgi Formu

Sayın veli,

Bu çalışma, çocuğunuzun ders dışı sportif etkinliklere katılımına yönelik tutumuz hakkında bilgi edinmek amacıyla hazırlanmıştır. Ders dışı sportif etkinlikler, öğrencilerin gönüllü olarak okuldan arta kalan zamanda önceden belirlenmiş planlı ve programlı etkinlikler olan okul spor takımları ve spor kulüplerinde yapılan sportif etkinlikleri içermektedir. Ankette bulunan sorulara vereceğiniz cevaplar tarafımızca saklı tutulacak ve sadece bilimsel amaçlı kullanılacaktır.

Bu anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm kişisel bilgilerin elde edilmesi amacıyla hazırlanan sorulardan; ikinci bölüm ise çocuğunuzun ders dışı sportif etkinliklere katılımına yönelik tutumunuzu belirlemek amacıyla hazırlanan 17 maddeden oluşmaktadır.

Anket sonuçlarının sağlıklı olabilmesi için her bir ifadeyi bir kez işaretleyiniz ve cevaplanmamış hiçbir ifade bırakmayınız.

Katılımınız ve zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Durukan Durmuş
Ankara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Cinsiyetiniz:

( ) Kadın ( ) Erkek

2. Yaşınız:

Belirtiniz:……..

3. Çocuğunuzun yaşı:

Belirtiniz:…….

4. Kaç çocuğunuz var?

Belirtiniz:…….

5. Çocuğunuzun cinsiyeti:

( ) Kız ( ) Erkek

6. Eğitim Durumunuz?

a) İlköğretim b) Ortaöğretim c) Ön lisans/ Lisans d) Y.Lisans/Doktora

7. Çocuğunuzun eğitim durumu nedir?

( ) ilkokul ( ) ortaokul ( ) lise

8. Çocuğunuzun okuduğu okul türü nedir?

( ) Devlet okulu ( ) Özel okul

9. Çocuğunuzun akademik (okul) başarısını nasıl görüyorsunuz?

( ) Düşük ( ) Orta ( ) Yüksek

11. Ailenizin aylık gelir durumu:

a) 2500-5000 b) 5001-7500 c) 7501-10000 d) 10001 ve üstü

12. Spor yapıyor musunuz?

( ) Evet ( ) Hayır

13. Sporla ilgili haberleri takip ediyor musunuz?

( ) Evet ( ) Hayır

14. Çocuğunuzun sportif etkinliklere katılımını destekliyor musunuz?

( ) Evet ( ) Hayır

EK 3. Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği

"Örnek İşaretleme"	Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Çocuğumu ders dışı sportif etkinliklere katılması için cesaretlendiririm.	1	2	X 3	4	5

	Bu ölçek, ders dışı sportif etkinliklere yönelik bazı ifadeleri içermektedir. Sizden istenen her ifadeyi dikkatlice okumanız, ifadelerin karşısındaki kutucuklardan sadece birini (X) şeklinde işaretlemenizdir. Araştırma sonuçlarının geçerlik ve güvenirliği için lütfen tüm ifadeleri içtenlikle cevaplayınız. İşaretlenmemiş hiçbir ifade bırakmayınız.	Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Ders dışı sportif etkinlikler çocuğumun kötü alışkanlıklar edinmesini engeller.					
2	Çocuğumu ders dışı sportif etkinliklere katılması için cesaretlendiririm.					
3	Ders dışı sportif etkinlikler gereklidir.					
4	Ders dışı sportif etkinlikler çocuğumun ergenlik dönemini sorunsuz geçirmesine katkı sağlar.					
5	Ders dışı sportif etkinlikler çocuğumun akademik -okul- başarısını engeller.					
6	Ders dışı sportif etkinlikler çocuğumun ahlaki gelişimine katkı sağlar.					
7	Ders dışı sportif etkinlikler çocuğumu çok yönlü geliştirir.					
8	Ders dışı sportif etkinlikler çocuğuma kendi yeteneklerini tanıma fırsatı verir.					
9	Ders dışı sportif etkinlikler çocuğumun akranlarıyla sağlıklı iletişim kurmasını sağlar.					
10	Ders dışı sportif etkinlikler çocuğumun derslere devamını olumsuz etkiler.					
11	Çocuğumu ders dışı sportif etkinliklerin önemi hakkında bilgilendiririm.					
12	Ders dışı sportif etkinlikler eğitimin tamamlayıcı bir parçasıdır.					
13	Ders dışı sportif etkinlikler çocuğumun sosyalleşmesi için uygun ortam değildir.					
14	Ders dışı sportif etkinlikler çocuğuma liderlik vasfı kazandırır.					
15	Ders dışı sportif etkinlikler çocuğumun kendini daha rahat ifade etmesini sağlar.					
16	Ders dışı sportif etkinliklerin çocuğumun akademik –okul- başarısını olumsuz etkilediğine inanmam.					
17	Çocuğumun ders dışı sportif etkinliklere katılımı için gerekli olan araç-gereci sağlarım.					

NOT: Bu çalışma kapsamında ilgili araştırmacı ile mülakat (görüşme) yapmak isterseniz, size daha sonra ulaşabilmemiz için iletişim bilgilerinizi yazınız.

Telefon No……ya da e-mail adresi ……..

EK 4. Etik Kurul Onayı

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ALT ETİK KURULU
KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi : **30/10/2020**
Toplantı Sayısı : **7**
Karar Sayısı : **128**

128- Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi **Durukan Durmuş**'un "Ebeveynlerin Ders Dışı Sportif Etkinliklere Olan Bakış Açılarının Belirlenmesi" başlıklı tezi ile ilgili "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelendi.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi **Durukan Durmuş**'un "Ebeveynlerin Ders Dışı Sportif Etkinliklere Olan Bakış Açılarının Belirlenmesi" başlıklı tezinin, araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.

ASLININ AYNIDIR
30/10/2020

Prof. Dr. Muharrem ÖZEN
Ankara Üniversitesi
Etik Kurulu Başkanı

BENZERLİKBİLDİRİMİ

"Ebeveynlerinin Ders Dışı Sportif Etkinliklere Olan Bakış Açılarının Belirlenmesi" başlıklı tezimin ana bölümü (ön bölüm, kaynaklar ve ekler hariç) Turnitin İntihali Engelleme Programı aracılığıyla incelenmiş ve ilgili rapor danışmanım tarafından da kontrol edilmiştir. Kontrol sırasında (1) "Beş sözcükten daha az olan benzeşmeler" (2) "Kaynaklar" (3) "Doğrudan Alıntılar" dışarıda tutulmuştur. Benzerlik kontrolüne ilişkin rapordan elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Rapor Tarihi	: 16/11/2020
Gönderim Numarası	: 1448147963
Sayfa Sayısı	: 45
Sözcük Sayısı	: 11834
Karakter Sayısı	: 84062
Benzerlik Oranı	: %9
Savunma Tarihi	: 25/11/2020

Yukarıda belirtilen sonuçları gösteren Turnitin İntihali Engelleme Programı'na ilişkin orijinal raporu, sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmaksızın bu beyanım ekinde Enstitüye teslim ettiğimi, tezimin %10'dan fazla benzerlik oranı içerdiğinin belirlenmesi durumunda, bundan doğabilecek tüm yasal sorumluluğu kabul ettiğimi bildirir, saygılarımı sunarım.

Öğrencinin Adı Soyadı: Durukan Durmuş

Tarih: 16/11/2020

İmza:

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı **:** Durukan Durmuş

E-Posta Adresi **:** durukandurmus@yahoo.com

Akademik Bilgiler

Öğrenim Durumu:

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Beden Eğitimi Öğretmenliği	Gazi Üniversitesi	2017

Yabancı Dil: İngilizce

Sahip Olunan Sertifikalar: 3. Kademe Kıdemli Tenis Antrenörü, Avrupa Birliği YouthPass ve Erasmus Projeleri